

I juni i år fattet Høyesterett en kjennelse i den såkalte Flexiped-saken. Høyesterett fravek da det lovfestede kravet til at norske dommere må ha tegnet dommerforsikring, bl.a. for å sikre domstolenes uavhengighet.

Hvis du likte denne artikkelen, vennligst spre den videre til så mange mennesker som mulig, [legg igjen en kommentar](#) eller [abonner på RSS-feeden](#).

Av [Herman Berge](#)

NB: Denne artikkelen er kun synspunktene til forfatter. Den representerer ikke nødvendigvis Nyhetsspeilets profil, redaksjonens meninger eller andre forfattere på Nyhetsspeilet. Kun forfatter er ansvarlig for denne artikkelen og bare sine egne artikler.

[3](#)

[Samfunn](#)

07.08.2012 0:53 (Oppdatert 07.08.2012 0:55)

Høyesterett og manglende dommerforsikringer

Den 26. juni 2012 avsa Høyesterett kjennelse i den såkalte Flexiped-saken. Dette var en prinsipielt viktig kjennelse, der Norges Høyesterett, som skal være garantist for det norske rettsvesenets uavhengighet, selv bidro til å undergrave uavhengigheten, som er en forutsetning for et fungerende demokrati.

Dommerforsikringen sett i lys av Flexiped-saken

1. Innledning
2. Problemstilling – domstolenes uavhengighet og dommerforsikringen
3. Domstolenes uavhengighet
  - 3.1 Domstolenes uavhengighet – slik staten ser det

3.1.1 NOU

3.1.2 Dommerforeningen

3.1.3 Høyesterettsdommer Hans M. Michelsen

3.1.4 Domstoladministrasjonen

3.2 Domstolenes uavhengighet – en gjennomgang av begrepet, med vekt på dommerforsikringens eventuelle betydning og funksjon

3.3 Dommeren: Utnevningssprosessen og autorisasjonsprosessen

3.4 Foreløpig vurdering

4. FLEXIPED-SAKEN – bemerkninger i forbindelse med Høyesteretts avgjørelse, dette sett i lys av prinsippet om domstolenes uavhengighet

4.1 Innledning

4.2 Er manglende dommerforsikring en absolutt opphevelsesgrunn?

4.3 Hva er en forsikring (rettslig bindende erklæring)?

4.3.1 Forsikring i straffesaker

4.3.2 Forsikring i sivile saker

4.3.3 Forsikring generelt i norsk rett – sett i lys av dommerforsikringen

4.3.4 Forsikringer i andre rettssystemer

Kina

Slaviske land – Russland

Sveits

USA – forsikring under prosess

4.4 Embetsed og dommerforsikring i USA

4.4.1 The Constitutional Oath (embetseden)

4.4.2 The Judicial Oath (dommerforsikring)

4.4.3 Autorisasjonsprosessen i Florida

4.4.4 Hvordan sikrer man seg notoritet (etterprøvbarhet) for avgivelse av ed og forsikring? USA v Norge

4.4.5 Enkelte eksempler hvor påstand om konsekvenser av manglende ed har blitt gjenstand for rettslig prøving – USA

4.5 Andre typer bindende erklæringer – Embetsplikten sett i lys av taushetsplikten

4.6 Fornytt forsikring

4.7 Er det et vilkår for å kunne utøve dommeryrket at dommerforsikring er avgitt?

4.7.1 Innledende kommentarer

4.7.2 Videre om Høyesteretts vurdering

4.7.2.1 Loven

4.7.2.2 Tolking av loven

4.7.2.3 Forarbeidene

4.7.2.4 Rettspraksis

4.7.2.5 Historisk gjennomgang

4.7.2.6 Vurdering av rettspraksis i lys av lov og historikk

4.7.2.7 De lege ferenda-betraktning

4.7.2.8 Høyesteretts Konklusjon

4.7.2.9 Forholdet til Den Europeiske Menneskerettighetskonvensjon

4.8 Konklusjon

5. Avsluttende kommentarer – anbefalinger

1. Innledning

I første halvdel av 2012 ble det etter flere års unnvikelse erkjent av Domstoladministrasjonen at man ikke kunne finne eller fremvise langt de fleste av landets dommerers dommerforsikring, jf [domstolloven § 60](#). For å bøte på problemet instruerte regjeringen Stoltenberg, ukritisk, Domstoladministrasjonen til å beordre alle dommere som ikke hadde avgitt forsikring om å avgi denne. Det er aldri stilt spørsmålstegen ved lovligheten av denne handlingen. Jeg gjør det i denne artikkelen.

Avgivelse av dommerforsikring er en frivillig handling som må foretas før den utnevnte dommer kan ta sete som dommer, hvilket fremgår direkte av § 60. Manglende avgivelse er identisk med manglende autorisasjon, og får som følge at dommeren ikke kan ta sete.

Regjeringen Stoltenberg har satt seg imot en slik forståelse av loven, og for å forhindre tillitssvikt og et plutselig og uoversiktlig sammenbrudd i det norske rettsvesen, nektet regjeringen i over 4 år å gi meg innsyn i i overkant av 60 dommerforsikringer, og med dette har regjeringen kjøpt seg tid. Som det vil fremgå av gjennomgangen nedenfor, har regjeringen og DA – i perioden fra 2008 og fremover – i det skjulte jobbet på høygir for å unngå konsekvenser og ansvar. Bl.a. har det kommet frem at regjeringen har instruert regjeringsadvokaten til å redde DA (jf regjeringsadvokatens intervensjon i Flexiped-saken), at DA – som nevnt ovenfor – har blitt instruert å pålegge dommere å avgi ny forsikring, samt at DA har blitt pålagt å komme med forslag om å [fjerne](#) dl § 60, et forslag som må få som konsekvens at DA og regjeringen har mistet all tillit og legitimitet.

Full åpenhet omkring dommerforsikringene ville allerede i første halvdel av 2008 ha avdekket at over 500 av landets vel 800 aktive dommere ikke hadde avgitt forsikring i tråd med lov. Dette faktum ble – til tross for innsynsnekt overfor meg – gradvis avklart etter at flere av mine lesere på www.rettsnorge.no begynte å etterspørre dommernes dokumentasjon og faktisk fikk innsyn som de delte med meg, og hvor det samtidig fremgikk at en rekke dommere ikke hadde avgitt forsikring. Etter hvert ble lesernes erfaringer delt i nettverk som for så vidt lå utenfor Stoltenbergs direkte kontroll, et engasjement som gradvis økte, først ved at det ble sendt inn så vidt mange forespørsler til Domstoladministrasjonen at den daglige administrasjon av institusjonen var ved å kollapse, og hvor det deretter ble opprettet diskusjonsgrupper på Facebook hvilket førte til en enda større pågang, ikke bare opp mot Domstoladministrasjonen, men også mot Statsministerens kontor (SMK) og andre statlige institusjoner. Et resultat av folkets engasjement finner vi i Per Sandbergs (Stortingsrepresentant og leder av justiskomiteen) [spørsmål](#) til justisminister Grete Faremo. Som følge av stort press fra folket var Stortinget tvunget til snu i sitt syn på manglende dommerforsikring. Tidligere hadde nemlig Kontroll- og konstitusjonskomiteens leder, Anders Anundsen, gjort det [klinkende klart](#) – dette etter at Justiskomiteen hadde forholdt seg passiv til [min henvendelse](#) og problemet (og derved akseptert det) – at denne saken (hvor *et større antall dommere ikke har avgitt dommerforsikring*) dreide seg om interne domstolsproblemer og følgelig ikke hadde noe med Stortinget å gjøre. Sandbergs plutselige engasjement må i så måte anses som en gedigen snuoperasjon fra Stortingets side.

Jeg anførte ovenfor at regjeringen har instruert Domstoladministrasjonen til innhente dommerforsikringer fra de dommere som DA ikke har funnet forsikringer på. Denne instruks kommer til syne i Faremos svar til Sandberg: ”Jeg er trygg på at DA er seg sitt ansvar bevisst, og gjør det som skal til for å rette opp i situasjonen.” Faremos; ”å rette opp”, var en klar beskjed til DA om å få alle dommerne til å avgi forsikring. Samme dag som Faremo besvarte Sandberg, sendte DA ut ordre til alle dommere som ikke hadde avgitt forsikring, om å gjøre så, jf DAs ”hemmelige” [notat av 15. mai 2012](#) (se nederst på s. 4).

Folkets engasjement har ført til at Regjeringen gjennom Domstoladministrasjonen har måttet kapitulere og omgruppere. Flere av regjeringens handlinger er, som en vil se nedenfor, åpenbare angrep mot rettssikkerheten, og avtegner en regjering i dyp demokratisk krise og med en uforklarlig stor forakt for folket og dets rettigheter.

Et av resultatene av folkets uttalte syn på og mistillit til de norske domstoler, og som derved automatisk er blitt regjeringens problem, er regjeringens opprettelse av Internet sider hvor man selv kan søke etter [dommerforsikringer](#) og [embetseder](#) til en rekke dommere. Jeg gjør det allerede her klart at listene er ufullstendige og direkte villedende.

Den påtvungne åpenheten som regjeringen her demonstrerer, var – sammen med avgjørelsen i Flexiped-saken – ment å dempe gemyttene blant folket og stagge deres trang til rettferdighet og krav om en domstol de kunne ha tillit til, og var altså på ingen måte et resultat av at regjeringen plutselig mente at undersåttene nå fortjente litt mer åpent omkring Norges så demokratiske domstoler. I så fall ville generelt innsyn, uten skranker, ha vært etablert for lengst, og i hvert fall senest ved opprettelsen av Domstoladministrasjonen i 2002.

En gjennomgang av de dommerforsikringene som nå er blitt gjort tilgjengelige, viser at både dommerne så vel som Domstoladministrasjonen har iverksatt forfalskninger av forsikringene (antedatering, stempelforfalskning m.v.), samt at det er blitt manipulert med arkivering av disse dokumentene. Videre er det blitt avdekket en rekke villedende og endog falske forklaringer fra bl.a. Domstoladministrasjonen, forklaringer som også er gitt til domstolene i den hensikt at staten skal vinne igjennom med sitt syn. For den som måtte være i tvil; en slik forklaring er straffbar.

Som nevnt har regjeringen Stoltenberg^[1] satt seg imot den forståelse av loven som Domstolloven § 60 i klar tekst redegjør for, nemlig at forsikring er en nødvendig forutsetning for å få autorisasjon som dommer, og at den følgelig må avgis (frivillig) før vedkommende utnevnte dommer kan ta sete. Regjeringens syn (og uro for fremtiden) fremgår av Domstoladministrasjonens mange sprikende forklaringer omkring dommerforsikringen, dens betydning, dommernes plikter i denne forbindelse, arkivrutiner for dommerforsikringene osv. Denne statens holdning materialiserte seg i form av en slags suppe i løpet av vinteren/våren 2012 – hvor likt og ulikt er blandet godt sammen til en selvmotsigende røre av argumenter – og kan kort gjengis slik:

- Alle aktive dommere i Norge har avgitt forsikring.
- Flere aktive dommere har ikke avgitt forsikring.
- Den enkelte dommer har ingen plikt til å avgi dommerforsikring.
- Dommerforsikringer skal avgis.
- Krav om dommerforsikringen er unødvendig byråkratisk og bør fjernes fra lovverket.
- Dommerforsikringer anses avgitt dersom dommeren hevder at han har avgitt forsikring.
- Dommerforsikringen er avgitt og er gyldig, selv om dommeren ikke har sendt den til relevant myndighet. Forsikringen er altså avgitt selv om den ikke eksisterer.
- Det er ikke et krav om at dommere skal avgi forsikring for å kunne ta sete som dommer. En dommer kan altså utøve sitt embete uten å ha avgitt forsikring.
- Dersom det viser seg at en dommer ikke har avgitt forsikring, kan Domstoladministrasjonen kreve at dommeren skal avgi en såkalt *”fornytt forsikring.”*
- Dersom en rettsavgjørelse er fattet av en dommer som ikke har avgitt forsikring, vil domstolen likevel ha vært lovlig satt, hvilket i sin tur betyr at avgjørelsen ikke skal kunne oppheves på det påståtte grunnlag at domstolen ikke var lovlig satt.

DAs og regjeringens synspunkter er uforståelige for alle andre enn den beskyttende krets; landets dommere, advokater, offentlig ansatte jurister og andre ansatte i Domstoladministrasjonen. Følgelig har flere utenfor kretsen reagert med å kreve sine saker opphevet på det grunnlag at domstolen ikke har vært lovlig satt i de tilfeller hvor en eller flere av dommerne har manglet dommerforsikring.

Sak [HR-2012-01312-A](#) (Flexiped-saken), er én slik sak, og gjelder altså angrep mot lagmannsrettens ankebehandling som følge av manglende dommerforsikring hos en av lagmannsrettens dommere, Øystein Hermansen.

Det er for mitt formål i denne redegjørelsen ikke nødvendig å gå inn på Høyesteretts behandling av bevisspørsmålet, altså; *hvorvidt* lagdommer Øystein Hermansen faktisk har avgitt dommerforsikring. Det er heller ikke nødvendig å gå inn på oppfølgingsspørsmålet fra Høyesterett, nemlig hvorvidt loven stiller krav om at dommerforsikringen må eksistere for å være gyldig og virksom. Disse problemstillingene skal jeg ved en passende anledning ta opp i en egen redegjørelse.

2. Problemstilling – domstolenes uavhengighet og dommerforsikringen

Flexiped hadde bl.a. anført for Høyesterett at lagdommer Hermansen ikke har avgitt lovpålagt dommerforsikring, at domstolen følgelig ikke var lovlig sammensatt under behandlingen av Flexipeds anke, at manglende dommerforsikring er en absolutt opphevelsesgrunn, med den følge at lagmannsrettens ankebehandling måtte bli å oppheve.

Høyesterett avgjorde saken ved at retten fant det bevist at Hermansen *hadde* avgitt forsikring, dette til tross for at det ikke eksisterer noen forsikring, samt at dommeren selv ikke hadde noen formening om han hadde avgitt forsikring eller ikke. Det var følgelig ikke nødvendig for Høyesterett å vurdere den rettslige konsekvensen av manglende dommerforsikring.

I og med at problemet med manglende dommerforsikringer har materialisert seg som en skandale av uforutsigbar dimensjon – hvor de fleste relevante statsinstitusjoner på forskjellig vis har ytret sterke ønsker om at problemet skulle forsvinne av seg selv, men ikke hadde noen hjemmel som kunne demme opp for den massive pågangen fra folket og dets krav om opphevelser av rettsavgjørelser og fjerning av dommere uten forsikring, dommere folket følgelig ikke har tillit til – fant Høyesterett likevel det nødvendig å ta stilling til spørsmålet.

Høyesteretts avgjørelse er derved et sterkt politisk motivert *obiter dictum* (uttalt i forbifarten, for de av dere som ikke er kjent med denne juridiske terminologi), en uttalelse fra landets øverste domstol som derved ikke har betydning for avgjørelsen – og som heller ikke har lovs kraft om det er noen som skulle tro det – hvilket betyr at dictumet heller ikke skal gis alt for mye vekt, rettskildemessig.

Dictumets rettskildemessige vekt må avgjøres etter å ha vurdert kjennelsen i sin helhet, hvilket nok gradvis kommer til syne nedenfor. Jeg kan allerede her indikere at vekten av uttalelsen på det nærmeste må kunne sammenlignes med en fjær fra en alminnelig tørr italiensk høne, spesielt hensett til motivet som ligger bak Høyesteretts beslutning om å utarbeidet denne uttalelsen; en dårlig skjult anmodning fra Regjeringsadvokaten i [hans intervensjon](#) til Høyesterett av 25. mai 2012. At førstvoterende Høyesterettsdommer Wilhelm Matheson har fått hele rettens unisone tilslutning til sitt etterspurte dictum – kjennelsen var enstemmig – forteller nok mer hvor sterk kontroll regjeringen har over Høyesterett enn om hvor foretrefelig Mathesons juridiske argumentasjon og begrunnelse eventuelt måtte være.

Høyesterett ønsket altså å gi folket ”sin avklaring” over hvorvidt det faktum at en dommer som ikke har avgitt dommerforsikring i seg selv gir grunnlag for å oppheve den avgjørelse vedkommende dommer har medvirket i. I realiteten var det regjeringen som så sårt trengte denne avklaringen.

Den problemstilling (1) Høyesterett hadde i sine hender, kan omformuleres slik: Er manglende dommerforsikring en absolutt opphevelsesgrunn?

Høyesterett har i en forlengelse av spørsmålet ovenfor søkt å tåkelegge en klar lovgivning, se [domstoloven § 60](#), dette ved å stille spørsmålsteget ved og deretter ”avklare” (gjennom en uohørt tolking av en helt annen paragraf, [dl § 55, tredje ledd](#)) hvorvidt denne bestemmelsen stiller krav om at alle dommere skal avgi forsikring *før* de kan ta fatt på arbeidet som embetsdommer.

Problemstillingen (2) kan omformuleres slik: Gir domstoloven § 60 uttrykk for at det er et vilkår for å utøve dommergjerningen at forsikring er avgitt. Dette spørsmålet stiller Høyesterett uten å engang forsøke å tolke den loven hvor kravet skrives seg fra, nemlig domstoloven § 60.

For å kunne avgjøre spørsmålene nevnt like ovenfor, må vi først avklare *hva* en dommerforsikring er for noe, og deretter se hva slags konsekvenser loven gir (om noen) for de tilfeller hvor det mangler dommerforsikring. Ved å avklare dommerforsikringens betydning, vil vi også få svar på hvorvidt Høyesteretts konklusjon – at dommerforsikringen ikke har noen funksjon eller legitimitet i Norsk rett – er holdbar eller ikke.

Som det vil fremgå av redegjørelsen nedenfor, er spørsmålet om dommerforsikringens betydning, i realiteten et spørsmål om domstolenes uavhengighet, og de mekanismer som sikrer dette prinsipp. Begrepet ”domstolenes uavhengighet” må derfor avklares, og det kan lønne seg å få dette begrepet avklart først. Kapittel 3 nedenfor er i så henseende ment som referansepunkt for den som skal lese Høyesteretts kjennelse i Flexiped-saken, og mine bemerkninger til denne avgjørelsen som kommer i kapittel 4.

Det er ikke til å unngå at jeg penser innom Flexiped-saken i kapittel 3 nedenfor, og at det derfor vil kunne bli enkelte gjentakelser når jeg i kapittel 4 gjennomgår Høyesteretts avgjørelse i Flexiped-saken.

3. Domstolenes uavhengighet

3.1 Domstolenes uavhengighet – slik staten ser det

3.1.1 NOU

I NOU-1999-19 (Domstolene i samfunnet), gis det en 17 sider lang forvansket redegjørelse omkring domstolenes uavhengighet hvor de forskjellige aspekter ved prinsippet gjennomgås, se Kapittel 5 i NOU'en. Gjennomgangen er for så vidt grei, men i og med dens lengde, manglende konkrete beskrivelse av prinsippet, samt det faktum at kommisjonen faktisk forutsetter at påvirkning av norske dommere ikke forekommer og at Norske dommere i tillegg er upåvirkelige og ufeilbarlige, blir fremstillingen stående som et relativt sett utilgjengelig og unyttig, men *nødvendig* statlig verk, *nødvendig* i den forstand at folk – bortsett fra honnørordene – *ikke* skal forstå de forskjellige deler av prinsippet om domstolenes uavhengighet (altså hvordan prinsippet er satt sammen), men at de derimot skal ledes til å tro – og ikke minst føle en ro over – at alt er vel og bra.

3.1.2 Dommerforeningen

I forbindelse med Dommerforeningens feiring av sine første 100 år for seg selv, ble det i mai 2012 utgitt en jubileumbok med tittelen: ”*Dommernes uavhengighet. Den norske Dommerforening 100 år.*” Boken ble lansert i Gamle Festsal på Karl Johan – der hvor jeg i sin tid samlet mer mennesker enn noen annen har klart å få inn i denne salen, omtrent 650 studenter, advokater, regjeringsadvokater osv som ville se meg fjernet, men som tapte – og er signert av 29 forfattere/bidragstivere. For den som interesserer seg for temaet, kan det nok være en ide å få tak i boken for derved å gjøre seg kjent med hvordan juristene ser på sin egen huggestabbe. Som kjent; for å felle fienden, må man kjenne fienden.

3.1.3 Høyesterettsdommer Hans M. Michelsen

Til det Nordiske Juristmøte 18. til 20. august 1993 fremla tidligere Høyesterettsdommer Hans M. Michelsen sin lille avhandling; ”*Domstolenes uavhengighet*”. I dette verket legger Michelsen til grunn at kjernen i prinsippet om domstolenes uavhengighet er at den utøvende makt, spesielt justisministeren, ikke har rett til å gripe inn i den dømmende virksomhet ved å gi instruks eller omgjøre avgjørelser. [Alf Ross](#) (Dansk juss-gud) uttalte i sin tid, i følge Michelsen, at prinsippet er så alminnelig anerkjent, og forsøk på å krenke det er så sjeldne, at det er vanskelig å gjøre prinsippets fundamentale betydning forståelig. For oss, fortsetter Michelsen, står prinsippet som en selvfølgelighet. Som dere nok vil se nedenfor, burde han vel heller ha innrømmet at prinsippet i realiteten er et honnørord som nær sagt ingen – heller ikke juristene – kjenner innholdet av.

Michelsens gjennomgang av prinsippet – som berører bl.a. enevoldstiden og hvor uavhengig domstolene, etter Michelsens syn, var den gang; grunnlovsgiverne som kunne plukke en moden frukt fra enevoldstiden (den uavhengige domstol); hvordan alle de nordiske land nyter av uavhengigheten som er nedfelt i deres respektive grunnlover (bortsett fra Norge); det sterke roffeste uavhengigheten har fått i de nordiske land (som følge av lange perioder med fredstid hvor dommerne og enevoldskongene derved kunne dyrke domstolenes uavhengighet. Jeg tuller ikke); de folkerettslige institusjonene som i sin virksomhet bygger opp under uavhengigheten; maktfordelingsprinsippet; utnevnesprosedyren for dommere; dommernes uavsettelse; disiplinærforføyninger; dommernes sidegjøremål; fordeling av saker til dommerne, og dommernes lønn – kan leses ved å klikke [her](#).

3.1.4 Domstoladministrasjonen

At Domstoladministrasjonen [\[2\]](#) ikke selv har forstått, eller ikke ønsker at den alminnelige leser skal forstå prinsippet om domstolenes uavhengighet, kan man se ved å lese institusjonens [egen redegjørelse](#), og da sett i lys av DAs egne forvirrede uttalelser i saken, nevnt ovenfor. Her kommer et utdrag av Domstoladministrasjonens forsøk på å forklare prinsippet på en folkelig måte:

Domstolenes uavhengighet

En fri og uavhengig domstol er et vern for borgerne mot tilfeldige avgjørelser og overgrep fra de andre statsmaktene. Domstolenes uavhengighet bygger på at Norge er et konstitusjonelt demokrati.

Hvordan sikres uavhengigheten?

Ifølge vår forfatning er dommerne uavhengige i avgjørelsen av den enkelte sak. Dommerne kan ikke instrueres i sin domsutøvelse, og Høyesteretts avgjørelser kan ikke overprøves av andre myndigheter.

Dommere og inhabilitet

Domstolen eller dommerne skal ikke utsettes for påvirkning i retning av det ene eller andre resultatet. En rettsstat krever dommere som er uavhengige og upartiske i forhold til partene og de interesser de representerer.

Kan ikke avskjediges

Dommernes stillingsvern skal sikre at de ikke blir sagt opp som følge av upopulære beslutninger som myndighetene eller andre er uenige i. Dette skal sikre at domstolene tar uavhengige og nøytrale avgjørelser.

Må ha folkets tillit

Dommernes beslutninger får ofte stor betydning for den enkelte borger. En nødvendig forutsetning for at rettsstaten skal fungere, er at lovene og domstolens avgjørelser blir respektert av folk flest. Dette krever at folk har tillit til domstolene. Domstolens troverdighet må ikke kunne svekkes av press eller ytre påvirkning.

For at domstolene skal være frie og uavhengige, må de ha faglige og økonomiske forutsetninger for å utføre sine oppgaver.

Etter å ha lest diverse skrifter omkring temaet fra norske ”juss-profeter”, kan man slå fast at disse mener at Norge virkelig har hatt en uavhengig domstol fra langt inn i enevoldstiden, og at denne uavhengigheten bare har fått sterkere rotfeste med tiden. Norge har en av verdens mest uavhengige domstoler, hvilket er intet annet enn en selvfølgelighet, og årsaken til dette finner man i maktfordelingsprinsippet, de forskjellige deler av utnevnes- og ansettelsesprosedyren, og det urokkelige faktum – hvilket også synes å være kjernen i domstolens uavhengighet slik dommerne selv ser det – at norske dommere er erfarne, faglig dyktige, pålitelige og helt upåvirkelige (et resonnement vi ser klare spor av også i Flexiped-saken, avsnitt 82). Norske dommere er altså ufeilbarlige, og det er da ikke behov for å kreve noe mer av dommerne, eksempelvis en forsikring som jo bare vil mistenkeliggjøre dommeren og derved skape et enda dårligere forhold til allmennheten. Er det virkelig slik vi skal ha det? Nei, selvsagt ikke, og for øvrig; tillit påberopes ikke av den som ønsker tillit, men opparbeides over tid.

Det jeg ønsker å høre, og det jeg ønsker at dere lesere bør få høre, er ikke *at* vi har en uavhengig domstol, men hva en uavhengig domstol i bunn og grunn er for noe. Først når vi blir gjort kjent med hvordan byggverket ser ut og ikke minst; hvordan det er konstruert, vil vi også selv kunne avgjøre hvorvidt vi har eller ikke har en uavhengig domstol. Dersom noen forsikrer overfor meg at det jeg er i ferd med å kjøpe er en bil, så vil jeg selvsagt undersøke om dette er riktig før jeg kjøper den, bl.a. for å se om motoren er der, og at den virker.

Idet dommerforsikringen er hovedtema for denne gjennomgangen, spør jeg: Er dommerforsikringen en del av dette byggverket som samlet sett beskriver prinsippet om domstolens uavhengighet, eller er den ikke?

I Flexipedsaken redegjør Høyesterett – i tradisjonell stil – for at dommerne er uavhengige og at enhver har en rett til å få sin sak avgjort av en uavhengig domstol, men retten utelater en reell vurdering av dommerforsikringen sett i lys av prinsippet om domstolens uavhengighet.

De forskjellige statsvennlige forklaringene som jeg har gjennomgått, gir ikke noen gode svar på mine spørsmål (dette da beskrivelsen av de aller viktigste deler av konstruksjonen er utelatt), og idet Statens illustrasjon av begrepet åpenbart ikke er holdbar som redegjørelse for den alminnelige leser, ser jeg det derfor som nødvendig å gi en noe annerledes redegjørelse over *domstolens uavhengighet*, og forhåpentligvis – til tross for dens lengde – mer opplysende.

Det er mulig at redegjørelsen nedenfor kan bli litt tørr til å begynne med, men det burde likevel være vel anvendt tid, og jeg håper samtidig å få åpnet nye øyner for forståelsen av og hensynene bak dommerforsikringen, spesielt som en nødvendig del av prinsippet om domstolens uavhengighet.

3.2 Domstolenes uavhengighet – en gjennomgang av begrepet, med vekt på dommerforsikringens eventuelle betydning og funksjon

Vårt rettssystem bygger på prinsippet om at en uavhengig, rettferdig og kompetent domstol skal tolke og anvende de lover som styrer oss. Dommerens rolle er å ta avgjørelser mellom partene i en rettslig tvist, basert på fakta og relevant rettslig grunnlag. Enhver avgjørelse er dog i realiteten ikke bare et resultat av fakta og relevant rettslig grunnlag i den gitte sak, men også et resultat av dommeren selv, hans bakgrunn og de forhold/situasjoner han til enhver tid befinner seg i, ja, hans/hennes stadig skiftende konstitusjon. Avgjørelsen er følgelig også et resultat av en rekke omstendigheter hvor vi på den ene siden finner forhold som konstant presser på dommerens uavhengighet fra alle retninger og hvor vi på den andre siden finner mekanismer (utnevnelser-, autorisasjons-, administrasjons-, beslutnings- og kontrollprosesser) som er ment å sikre at dommeren står imot presset og som samlet sett er ment å gi den største sikkerhet for at avgjørelsene som fattes er så nær opp til en uavhengig og upartisk fundert avgjørelse som det overhodet er mulig å komme.

I dette bildet er det altså at jeg stiller spørsmålet hvorvidt dommerforsikringen er en del av disse mekanismene. Er den det, er det samtidig klart at Høyesteretts vurderinger og konklusjon i Flexiped-saken er gal.

Domstolenes uavhengighet blir dermed hjørnesteinen i et demokratisk samfunn og en garanti for borgernes frihet og rettigheter – deres rettssikkerhet – under rettsstaten.

At en domstol er uavhengig er globalt sett forstått slik at den (og dens dommere) skal være fri til å kunne fatte upartiske avgjørelser utelukkende basert på faktum og lov, uten innblanding, press eller påvirkning fra staten eller andre. Verre er det ikke, og her kunne jeg kanskje ha stoppet min forklaring om hva det menes med en uavhengig domstol. Likevel, som følge av landets øverste dommerers subtile angrep mot loven, grunnloven, og ikke minst deres subtile angrep mot det byggverk som de selv hevder at de fatter sine avgjørelser på – domstolenes uavhengighet – blir det nødvendig å gå litt mer detaljert til verks.

Hvilke mekanismer, om man kan kalle dem for det, er det som bygger opp og beskytter dette prinsipp? Og, er disse mekanismene tilstrekkelige til å kunne sikre denne uavhengighet? Hva gjelder det førstnevnte spørsmål, skal jeg bare berøre de mekanismer som har relevans til hovedproblemstillingen i denne gjennomgangen; Dommerforsikringen. Sistnevnte spørsmål er for så vidt irrelevant i en slik faktisk gjennomgang av begrepet, men jeg lar det likevel stå slik at leseren allerede innledningsvis blir oppfordret til å stille spørsmål og derved er mer på vakt overfor problemet og forhåpentligvis kan få et bredere bilde på situasjonen og hvilke konsekvenser den ene eller andre konklusjonen kan få.

Domstolenes uavhengighet gir uttrykk for den nødvendige individuelle og institusjonelle (kollektive) uavhengighet som kreves og som må ligge til grunn ved enhver upartisk saksbehandling og etterfølgende avgjørelse. Domstolenes uavhengighet beskriver derved både en holdning samt et institusjonelt aktivt arrangement. Førstnevnte dreier seg om den enkelte dommers faktiske upartiskhet (som følger av at prinsippet om uavhengighet faktisk er fulgt), mens sistnevnte definerer forholdet mellom domstolene og andre, deriblant andre deler av statsadministrasjonen.

Domstolenes uavhengighet er bygget opp og beskyttet på flere måter, slik også Domstoladministrasjonen kort, dog ufullstendig og usystematisk, har redegjort for:

1. Frihet fra innblanding, påvirkning eller press fra staten eller andre, dette gjennom domstolenes atskillelse fra regjering og lovgiver, jf det såkalte maktfordelingsprinsippet.
1. Restriksjoner mht oppsigelse av dommeren – en dommer kan bare fjernes før pensjonsalder dersom det skulle vise seg at han/hun skulle være uegnet som følge av sviktende eller manglende evner, forsømmelse av dommerplikter eller klanderverdig/uakseptabel oppførsel.
1. Grunnlovsfestet garanti mot omplassering.
1. Stor grad av immunitet fra å bli saksøkt eller tiltalt for arbeid utført under dommertjenesten.

Selv om følgende spørsmål ikke har noe plass i en innledning over prinsippet om en uavhengig domstol, reiser jeg likevel spørsmål ved

hvorvidt disse barrikadene (mekanismene) rent faktisk sikrer mot angrep? Stilt på en annen måte; er man gjennom disse barrikader sikret at domstolene og den enkelte dommer rent faktisk ikke lar seg påvirke og derved forblir uavhengig? Jeg lar det være opp til dere og vurdere dette.

Som det vil fremgå nedenfor, er det alminnelig enighet omkring funksjonen av kanskje et av de mest sentrale og samtidig elementære forhold ved enhver midlertidig overdragelse og etterfølgende forvaltning av rettigheter, et balanseforhold som samtidig fremstår som en av de viktigste grunnforutsetningene for domstolenes uavhengighet; frihet fra innblanding, underlagt ansvar overfor folket. Sagt på en annen måte: "Frihet under ansvar." Dersom domstolene/dommerne ikke skulle stå ansvarlig overfor folket, har både folket og loven tapt.

"Domstolens uavhengighet er ikke en privat rett som dommerne har, men er derimot grunnlaget for juridisk upartiskhet, dette til fordel for allmennheten. Det er en grunnstein i vårt styresett i et demokratisk samfunn og et vern av borgernes frihet og rettigheter beskyttet av den rettsikkerhet som loven gir."^[3]

For at domstolenes avgjørelser skal kunne respekteres og adlydes, må domstolene ikke bare fremstå som upartiske, men de må også *være* upartiske. For å være upartiske, må domstolene være uavhengige. For å være uavhengig, må domstolene være fri for forstyrrelser, påvirkning eller press.^[4] For kunne oppnå dette, må domstolene være atskilt fra andre grener av staten eller hvilket som helst annet organ. Selv dette er ikke tilstrekkelig; allmennheten – som i realiteten er den eneste entiteten som domstolene *ikke* er uavhengige av – må gis en garanti om at deres dommere vil adlyde loven (folkets lover) og bare loven. I nær sagt alle rettsystemer gis folket en slik garanti ved at enhver dommer, før vedkommende tar sete, avgir en forsikring og derigjennom erklærer sin uavhengighet.^[5]

Dommerforsikringen som mekanisme eller bare en overflødig ordensregel

Jeg har bevisst unnlatt å nevne den frivillige avgivelse av dommerforsikring blant de mekanismer som er referert til under pkt. 1 til 4 ovenfor. Årsaken til dette er at Høyesterett i Flexiped-saken mener at dommerforsikringen er unødvendig byråkratisk, at det er tvilsomt at forsikringen bidrar til å markere viktigheten og høytideligheten ved dommerrollen, at dommerforsikringen ikke er egnet til å påvirke dommeratferden, at dommerforsikringen ikke stifter noen selvstendig plikt for dommeren, at forsikringen i beste fall kun er en ordensregel (se avsnitt 71 i Høyesteretts kjennelse), samt at en (manglende) dommerforsikring ikke har noe potensial i seg i noen retninger.

Høyesterett har med denne sterkt foraktlige redegjørelsen over dommerforsikringen og dens betydning (i forholdet mellom folket og konstitusjonen på den ene siden og regjeringen og de andre statsmaktene på den andre), slått fast at dommerforsikringen ikke er en del av prinsippet om domstolenes uavhengighet, og har med dette desavuert domstoloven § 60, og Stortingets posisjon som lovgiver. Jeg kommer naturligvis tilbake til Høyesteretts vurdering og konklusjon i min gjennomgang av Flexiped-saken nedenfor.

Forsikringen er konstruert på en slik måte at den skal formidle en forståelse/forestilling om upartiskhet/objektivitet og samvittighetsfullhet til den personen som avgir den. Sagt med andre ord skal forsikringen appellere til personens indre kompass. For å øke effekten av forsikringens funksjon, blir den administrert offentlig og skal selvsagt også da være tilgjengelig for allmennheten.

Som en liten anekdote nevner jeg at den eden som ble avgitt av medlemmer av the Privy Council (Kongens/Dronningens råd, Storbritannia) helt frem til 1964 var hemmelig. Det var til og med belagt med straff å offentliggjøre selve eden. Mange av medlemmene i dette rådet var også medlemmer av the House of Lords, som helt frem til reformen i 2009 figurerte som imperiets Høyesterett (the court of last resort).

Hensikten med en slik ordning er å minne dommeren om at han/hun er offentlig ansvarlig for det tilfellet at vedkommende skulle feile i å overholde de lover og etiske regler som dommerne arbeider under, hvor en av dommerens hovedoppgave er å beskytte borgerne mot overgrep fra det offentlige. Et annet formål med offentlig avgivelse av forsikring er å tilfredsstille og overbevise allmennheten – og derigjennom forsikre denne – at dommeren faktisk vil handle i tråd med og innenfor de lover og etiske normer folket og dets konstitusjon har skapt for vedkommende.

Følgelig fungerer lovene og de etiske regler overfor dommerne på minst to måter:

1. som en påminnelse om allerede avtalte normer (regler), og

2. som en påminnelse om mulige konsekvenser dersom dommeren skulle feile i å overholde disse normer.

Uavhengighet i domstolene er ikke bare et spørsmål om riktige eksterne og operative ordninger, slik staten legger opp til. Det er også et spørsmål om uavhengige og upartiske avgjørelser ved hver enkelt dommer, hvor tillitsforholdet mellom dommeren og folket med nødvendighet befinner seg under kontinuerlig revisjon (eksempelvis vil en avgjørelse som åpenbart strider mot lov og all rimelighet, straks svekke folkets tillit).

Dommerens oppgave er å anvende loven slik han eller hun forstår den uten frykt eller velvilje og uten hensyn til om vedtaket er populært eller ikke. Folket stoler på dette, men ikke slik uten videre. Det skal ligge noe mer til grunn for å overlate disse alvorlige oppgavene til en dommer, og jeg viser da til det balanseforholdet jeg nevnte ovenfor, hvilket blir forseglet med en garanti fra dommeren. Tillitsforholdet er åpenbart ikke mulig å sikre i de tilfeller hvor «dommeren» har nektet å avgi dommerforsikring. Forsikringen fremstår derved som en helt sentral del av prinsippet om domstolenes uavhengighet, som i sin tur er en hjørnestein i rettsstatens konstruksjon.

Dommere – individuelt og kollektivt – skal gjennom sin dommergjerning beskytte, oppmuntre og forsvare domstolenes uavhengighet. En aksept av en «dommers» nektelse av å avgi den obligatoriske dommerforsikring, slik tilfellet er i Norge, viser en kald forakt for folkets rettigheter og er et direkte angrep mot, og bidrar sterkt til en forringelse av selve prinsippet om en uavhengig domstol, et prinsipp som selv FN har bestemt seg for å beskytte.

Domstolenes uavhengighet innebærer som indikert ovenfor at dommere ikke skal være utsatt for press eller innflytelse, og skal kunne stå fritt til å fatte gode beslutninger kun basert på fakta og jus.^[6] Denne betydningen av domstolenes uavhengighet står for fall dersom den gitte stat tillater personer – som har nektet å erklære sin uavhengighet i form av dommerforsikring – å ta sete som dommere.

Idet dommeren frivillig avgir dommerforsikringen, har vedkommende erkjent at han/hun primært er ansvarlig overfor den loven som han/hun skal administrere. Samtidig har dommeren gitt brukerne av domstolen og folket en garanti. Motsatt; ved å nekte å avlegge den lovbestemte dommerforsikringen, har personen erklært at han/hun ikke anser det som nødvendig å pådra seg mer ansvar og plikter enn hva enhver annen borger måtte føle overfor de lover som eksistere, og at han/hun følgelig mener å stå like fritt som alle andre borgere til å handle som han/hun måtte ønske innenfor de rammer som samfunnet har satt opp.

I Flexiped-saken legger Høyesterett opp til at det er tilstrekkelig at man har et lovverk som sier at: *-Nå skal du være uavhengig, ikke sant?* Dette holder selvsagt ikke, og kan vel sammenlignes med en situasjon med overfylte fengsler hvor man – idet man slipper fangen ut på et jorde – med formanende stemme sier til vedkommende at: *-Nå sitter du i et bur, ok?*

Høyesterett beskriver her en Norsk tradisjon som helt åpenbart strider mot alminnelig global rettstankegang mht grunnlaget for domstolenes uavhengighet. Selvsagt må man – i tillegg til å ha en lov som uttrykkelig beskriver deler av innholdet av autorisasjonen (slik dl § 60 gjør), ja, det selvsagte; at dommere skal være uavhengige – konstruere nødvendige barrierer som kan verne om den uavhengighet man overfor folket hevder at eksisterer. Domstoloven § 55, tredje ledd, er – i motsetning til hva Høyesterett slår fast – ikke en slik barriere. Tvert imot fremstår den, i høyden, som en forenkling for dem som ikke skulle ha forstått innholdet av domstoloven § 60.

I sin resolusjon 2006/23 om Styrking av Grunnleggende Prinsipper omkring dommerens etiske oppførsel, vedtatt av FN's Generalforsamling, erklærer FN sin sterke overbevisning og tro på at:

«...korrupsjon av medlemmer av rettsvesenet undergraver rettsstaten og påvirker allmennhetens tillit til rettssystemet, og at integritet, uavhengighet og upartiskhet innenfor rettsvesenet er avgjørende forutsetninger for en effektiv beskyttelse av menneskerettighetene og økonomisk utvikling».

hvilket medfører at Generalforsamlingen helt klart erkjenner problemet med korrupsjon i rettsvesenet og betydningen av en genuint uavhengig domstol.

Senere hen – i forbindelse med styrking av domstolenes integritet – har FN uttrykt at *ett* alvorlig hinder for suksess for enhver antikorrupsjonsstrategi, er et korrumpert rettsvesen. Et etisk kompromittert rettsvesen betyr, fremhever FN, at de juridiske og institusjonelle mekanismer som var utviklet for å bekjempe korrupsjon – uansett hvor godt målrettet, effektive og oppriktige de måtte være – forblir *ubrukelige*. Beklageligvis, avslutter FN, fremkommer det – jevnt og også stadig oftere – bevis på *utbredt korrupsjon i domstolene* i mange deler av verden, hvor FN egentlig ikke legger skjul på at man sikter til de mer underutviklede demokratier og deres rettsystemer.

Jeg vil legge til her at de vestlige – altså, de såkalte *utviklede* – rettssystemene er langt flinkere til å skjule korrupsjonen enn hva de såkalte *underutviklede* rettssystemene er. Årsaken ligger i demokratiets vesen hvor korrupsjonen gjennom en rekke smarte demokratiske ordninger enkelt kan dekkes bak flertallets vilje, dette i motsetning til korrupsjon i et diktatur hvor diktatorens vilje ikke trenger verken støtte eller forklaring. Som Hans M. Michelsen er inne på i sin gjennomgang av domstolenes uavhengighet, kan en statsleder gjennom en telefonsamtale med domstolens leder ordne utfallet av en rettstvist, hvorefter alle utviklede demokratier vil protestere mot en åpenbar gal og følgelig korrumpert avgjørelse, jf eksempelvis Telenors kamp i Russland for en tid tilbake, hvor Jens Stoltenberg ikke nølte med å reise til Moskva i et dårlig skjult forsøk på å få statsminister Putin til å endre domstolenes ”syn på saken” (dette etter at Telenor, 54 % eid av Stoltenberg og folket, hadde gitt uttrykk for at den russiske namsmannen var korrumpert), hvilket i sin tur gjør Stoltenberg like korrumpert som det rettsvesenet hvis innstilling han forsøkte å endre.

Det kjekke med de *utviklede demokratier*, er at man kan tvinge på folket langt verre avgjørelser enn det Telenor mener å ha blitt utsatt for i Russland, men i motsetning til eksempelvis en håpløs korrumpert avgjørelse fra et eller annet diktatur, vil slike ”vestlige” avgjørelser applauderes som meget god juss, og ingen vil – spesielt ikke etter at alle som tillates å mene ”det riktige”, har sagt sitt – engang tenke tanken på at eksempelvis Jens Stoltenberg kan ha gjort det samme som han i sitt møte med Putin i mai 2009 kan ha hevdet at ble gjort i Russland i Telenor-saken. Forskjellen mellom et diktatur og et demokrati ligger mer i evnen og muligheten til å dekke over korrupsjon, enn i dens eventuelle tilstedeværelse.

For å møte problemet, foretar FN en rekke tilnærminger. FN undersøker korrupsjon i domstolene i detalj, og søker gjennom dette å identifisere hvilke muligheter som finnes for å kunne ta fatt på oppgaven, i høyere så vel som i lavere nivåer av domstolssystemet.

Målene for å styrke rettslig integritet er å:

- Formulere begrepet *juridiske integritet* og å utvikle en metodikk for å innføre dette konseptet uten at prinsippet om rettslige uavhengighet settes på spill;
- Legge til rette for et trygt og produktivt læringsmiljø for reformvennlige domstolledere rundt om i verden;
- Øke bevissthet om integritet i domstolene og å utvikle, veilede og overvåke prosjekter omkring *teknisk assistanse* som er rettet mot det å styrke rettsvesenets integritet og kapasitet.

I nært samarbeid med Transparency International (TI), det britiske Departement for internasjonal utvikling (DFID) og FNs spesialrapportør for domstolenes og advokatenes uavhengighet, avholdt FN’s antikorrupsjonsenhet fire møter med domstolsledere fra både ”Common law-land” og ”Civil law-land”, og støttet disse i arbeidet med å identifisere og anvende «beste praksis» som ledd i styrking av domstolenes integritet og kapasitet, et arbeid som er av sentral verdi for domstolenes uavhengighet.

Utkommet av denne prosessen inkluderer en modell for en handlingsplan for juridiske reformer, en metode for vurdering av integritet og kapasitet innen justissektoren, samt de universelle Bangalore prinsippene omkring etikk i domstolene, og som ble overlevert til FNs menneskerettighetskomité på dets 59nde sesjon i 2003.

Bangalore Prinsippene om etiske regler for domstolene, Verdi 1, Uavhengighet, sier at:

«Domstolenes uavhengighet er en forutsetning for rettsstaten og en grunnleggende garanti for en rettferdig rettergang. En dommer skal derfor opprettholde/forsvare og eksemplifisere domstolenes uavhengighet både i dens individuelle såvel som dens institusjonelle aspekter.»

Videre heter det i de nevnte prinsippene avsnitt 1.6. at:

“En dommer skal vise og fremme høy standard for etisk oppførsel, dette for å styrke tilliten til domstolene hvilket i sin tur er grunnleggende for opprettholdelsen av domstolenes uavhengighet.”

Ved å åpne opp for en slik forståelse som Høyesterett har lagt for dagen i Flexiped-saken – hvor dommerforsikringen i seg selv er blitt degradert til en overflødig byråkratisk ordensregel uten potensial til å påvirke dommeren i noen retning, og hvor dommerne derfor tillates å nekte å avgi dommerforsikring – har vedkommende stat såvel som den gitte dommer åpenlyst demonstrert sin forakt for loven, konstitusjonen og folket. Med denne handling har Høyesterett definitivt revet ned det som måtte være igjen av folkets tillit til rettsvesenet.

Av dette ser vi klare konturer av dommerforsikringen og hvordan den fungerer som en mekanisme som holder uavhengigheten sammen (bl.a. ved at dens eksistens bidrar til å opprettholde og styrke allmennhetens tillit til domstolene), og som samtidig fremstår som en barriere mot krefter utenfra som konstant presser på og søker å punktere denne uavhengigheten. Dersom staten nå skal kunne tvinge folket i kne, og derigjennom få dem til å akseptere at landets dommere skal få slippe å binde seg til et nødvendig tillitsforhold til folket, dette i strid med både lov og grunnlov, vil uavhengigheten og tilliten til domstolene falle fritt til bunns. Nå har jo dette allerede skjedd, da, i og med at Høyesterett har sagt sitt om dommerforsikringsspørsmålet. Vi kan følgelig slå fast at det i Norge ikke eksisterer noen uavhengig domstol, og at regjeringen derved ikke bare krenker internasjonale forpliktelser, men også en av de viktigste forutsetninger for forvaltning av folkets fullmakter; allmennhetens tillit.

Jeg beveger meg nå tilbake til Bangalore Prinsippene, Verdi 4, sømmelighet / anstendighet, avsnitt 4.2, som sier at:

“Som gjenstand for konstant offentlig granskning, må en dommer akseptere personlige restriksjoner som kan bli sett på som tyngende av den vanlige borger. Han skal akseptere dette frivillig. Særlig skal en dommer oppføre seg på en måte som er overensstemmende med domstolens verdighet.”

Dommerforsikringen – som jeg antar er universell, og hvor det kan se ut for at Norge er det eneste landet i verden (bortsett fra uheldige signaler fra Nigeria) som søker å avvikle denne globale og FN-støttede barrieren som er reist for å hindre/demme opp for angrep mot domstolenes uavhengighet – avgis frivillig. En nektelse av å avgi forsikring får derfor ingen rettslige følger, men har selvsagt som konsekvens at vedkommende dommer vil være forhindret fra å kunne utøve embetet. Ved å nekte å avgi dommerforsikring har vedkommende for øvrig vist at han/hun ikke vil akseptere noen begrensninger på hans/hennes «bevegelsesfrihet» som dommer. Slik oppførsel er selvsagt ikke forenlig med verdigheten til noen domstol.

Jeg må også få legge til at en forsikring – eller enhver annen signatur – som ikke er avgitt frivillig, eksempelvis ikke kan notarialbekreftes, dette da det naturlig nok kun er frivillige signaturer som kan få en slik bekreftelse. Vi er jo for lengst blitt kjent med at de ”fornyede forsikringene” er avgitt etter ordre, hvilket automatisk gjør disse papirene verdiløse.

Under det samme prinsippet, avsnitt 4.14 står det at:

“En dommer og medlemmer av dommerens familie, skal verken be om, eller akseptere noen gave, arv, lån eller fordel i forhold til noe som er utført eller skal utføres, eller som blir unnlatt utført av dommeren i forbindelse med utførelsen av rettslige plikter”

En person som nekter å avgi den obligatoriske dommerforsikringen, har ved denne handlingen erklært at han/hun ikke nødvendigvis vil adlyde dette prinsippet og har dermed tapt sitt mandat som dommer. Av åpenbare grunner vil ingen noensinne ha tillit til en person som så klart har gitt uttrykk for at han/hun ikke vil gi noen garantier for en korrekt forvaltning av loven, derav bør disse personene holdes borte fra domstolene og fra enhver annen virksomhet som omfatter forvaltning og vurdering av andres rettigheter og plikter.

I FNs grunnleggende prinsipper om Domstolenes uavhengighet^[7] er det uttalt at:

“...Den universelle menneskerettighetserklæringen verner spesielt om prinsippene om ... retten til en rettferdig og offentlig rettergang ved en kompetent, uavhengig og upartisk domstol opprettet ved lov.”

“...Den internasjonale konvensjon ... om sivile og politiske rettigheter ... garantere utøvelsen av disse rettighetene.”

“...Det eksisterer fortsatt et gap mellom visjonen bak disse prinsippene og den faktiske situasjonen.”

Gjennom den sistnevnte av de tre erklæringer innrømmer FN at medlemsstatene fortsatt ikke innfrir sine avtaler og forpliktelser overfor FN, hvilket forholdene i Norge er et godt eksempel på. Men i og med at Norge er et såkalt velutviklet demokrati, er det ingen som verken vet eller vil tro på at den rettslige tilstanden i Norge rent faktisk er på et oljerepublikknivå.

De grunnleggende prinsippene nedfelt i denne resolusjonen, har blitt formulert av Generalforsamlingen for å bistå medlemsstatene i deres oppgave å sikre og fremme domstolenes uavhengighet. Blant annet er det uttalt at:

“Domstolenes uavhengighet skal være garantert av staten og nedfelt i grunnloven eller i landets alminnelige lovverk.^[8] Det er alle regjeringsorganers og andre statlige institusjoners plikt å respektere og iaktta domstolenes uavhengighet.”

Ved å tillate personer, som har nektet å avgi den obligatoriske dommerforsikring, å ta sete som dommere, har den norske regjeringen (gjennom Domstoladministrasjonen og statens avgjørelse i Flexiped-saken) direkte motarbeidet FNs anbefalinger og traktater, særlig SP artikkel 14^[9] og verdenserklæringen om menneskerettighetene, artikkel 10. La meg her minne om at Norge har underskrevet og ratifisert SP og relevante protokoller, og har derfor fritt og formelt lovet å innfri og respektere den nevnte konvensjon, dens protokoller og forpliktelser. Høyesterett og regjeringen har nå gått tilbake på dette, uten å ha rådført seg med folket.

Høyesteretts handling i Flexiped-saken fremstår i så måte ikke bare som en klar og tydelig forakt for dette regelverk, men også som et bedrag mot folket som har trodd på og gitt tillit til Norges utsendinger til de forskjellige internasjonale fora. Denne forakt gjenspeiles klart i at staten, gjennom Høyesterett, nå krever at folket skal akseptere; 1) at alle landets dommere skal få fortsette i sitt virke, til tross for at de ikke har avgitt gyldig dommerforsikring og/eller embetsed; og 2) deres ugyldige avgjørelser.

“Det er en vanlig oppfatning at uavhengige domstoler er den sterkeste garantien for å opprettholde rettssikkerheten og beskyttelsen av menneskerettigheten.”^[10]

I lys av denne oppfatningen kan man jo spørre seg hvordan det da kan ha seg at Borgarting lagmannsrett – gjennom sin leders erklæringer av 21. og 22. September 2010 – fritt og uten noen motforestillinger fra verken regjering, storting eller Domstoladministrasjonen har kunnet gjøre det klinkende klart at verken SP eller verdenserklæringen om menneskerettighetene vil bli innfridd eller respektert i hans domstol? Se mer om dette nedenfor.

Som Murati helt korrekt uttrykker:

«Rettighetene til menneskene, administrert av FN, ville være uten verdi dersom det ikke fantes et rettslig system som aktivt kunne beskytte deres rettigheter.»

Dette er presis hvor vi er i dag, idet systemet – Stortinget, regjeringen og ikke minst domstolene hvis oppgave er å beskytte borgernes rettigheter mot overgrep fra det offentlige – faktisk ikke fungerer.

Den Internasjonale advokatforeningen adopterte i 1982 minimumsstandarder for dommernes uavhengighet, hvor det er angitt henholdsvis i punkt 40 og 45:

“En dommer skal alltid opptre på en slik måte at han bevarer verdigheten til kontoret, samt domstolenes upartiskhet og uavhengighet.

En dommer skal unngå enhver handling som kan føre til at spørsmål om partiskhet oppstår.”

Igjen; ved å nekte å avgi den obligatoriske dommerforsikring – som i Norge lyder som følger:

“Jeg forsikrer at jeg samvittighetsfullt vil oppfylle mine plikter som dommer – at jeg vil handle og dømme således som jeg efter loven og for min samvittighet kan forsvare, og hverken av hat eller vennskap, hverken for gunst eller gave eller av annen årsak vike fra rett og rettferdighet.”

– opptre vedkommende på en måte som ikke vil bevare verdigheten ved hans kontor, ei heller domstolenes upartiskhet og uavhengighet, men som snarere vil føre til en rask nedbrytning av hva som måtte være igjen av grunnlaget for domstolenes uavhengighet.

3.3 Dommeren: Utnevningssprosessen og autorisasjonsprosessen

Før en dommer kan ta sete som dommer i Norge, og i de aller fleste andre land i verden, har vedkommende – som indikert ovenfor – passert to distinkte prosesser; A) utnevningssprosessen (for så vidt beskrevet i [dl §§ 52](#) til 55 j, samt [grl §§ 21](#), 27, 28, 30, og 31), og B) autorisasjonsprosessen (dl § 60).

Utnevningssprosessen – den prosess som en person og dennes søknad gjennomgår med det formål å sikre at man får ansatt en person med gitte etterspurte kvaliteter (kunnskap, erfaring, menneskelige egenskaper m.v.) – har ingen relevans for spørsmålet omkring dommerforsikringen og dens avgivelse, dette da sistnevnte hører under *autorisasjonsprosessen* – den prosess som en utnevnt dommer må gjennomgå før vedkommende kan ta sete og iverksette utøvelse av embetet.

Høyesterett vet like godt som meg at avgivelse av dommerforsikring IKKE hører til utnevningssprosessen. Like fullt kan man i kjennelsen lese følgende:

”Avgitt forsikring etter (domstoloven) § 60 er ikke angitt som noe vilkår for å bli utnevnt som dommer.”

Uttalelsen er – dersom den var gitt i et uaktsomt øyeblikk – en ren skandale. Vi vet dog at uttalelsen ikke er gitt i ren uaktsomhet. Den er derimot gitt bevisst – noe selve rettsavgjørelsen, nær sagt, ord for ord bekrefter – og *det* åpenbart i den hensikt å hindre at skadeomfanget av statens og dommernes handlinger skal materialisere seg. Det er i dette bildet også verdt å nevne at Flexiped – så langt jeg kan se – ikke har anført at avgitt dommerforsikring skulle være et vilkår i utnevningssprosessen.

Høyesteretts, i beste fall, lettsindige forvaltning av egen kunnskap og ikke minst av lovverket tenderer til forrederi mot Grunnloven og mot folket, jf bl.a. [Grunnloven § 21](#) og [ansvarlighetsloven § 17, første ledd, litra c](#). Som vi vil se nedenfor synes det klart at Høyesterett har vært motivert og påvirket av regjeringen Stoltenbergs redsel for de dramatiske konsekvenser som med nødvendighet måtte følge av en korrekt avgjørelse av spørsmålet, hvilket medfører ansvar også for regjeringssjefen.

3.4 Foreløpig vurdering

En kan foreløpig konkludere med at dommerforsikringen *ikke* er en ordensregel, men at den derimot er en nødvendig del av den rettslige konstruksjon som vi kaller domstolenes uavhengighet. La meg her minne om at dersom man tar bort – slik Høyesterett for så vidt allerede har gjort – kravet om at dommerne skal avgi forsikring, faller hele konstruksjonen sammen. Dommerne må gjerne være de aller best kvalifiserte jurister, godt betalte, uavsettelige, med stor integritet, og med den beste evne til å skille mellom rett og galt, men dersom folket ikke lenger skal få kunne avkreve dommernes forsikring om at de til tross for all tenkelig påvirkning utenfra likevel lover å forvalte folkets rettigheter, nedfelt i lov og grunnlov, ja, da er tilliten til domstolene – som med denne handling har snudd ryggen til folket – ikke bare redusert, den er helt borte og konstruksjonen har falt sammen.

Autorisasjonsprosessen, domstoloven § 60, fremstår altså som en nødvendig og av folket lovbestemt *skranke* – hvilket bekreftes av gjennomgangen ovenfor – og på ingen måte som en overflødig ordensregel, slik Høyesterett forleder folket til å tro på. Til tross for denne fundamentale forskjell mellom de to nevnte prosesser, har landets aller best kvalifiserte jurister, i Flexiped-saken, blandet dem sammen uten at det følger med noen som helst juridisk argumentasjon eller forklaring overhodet på hvordan dommerne har kommet frem til denne løsningen, og man må da spørre seg hvorfor?

Prinsippet om domstolenes uavhengighet – hvis prinsipp dommerforsikringen altså er en nødvendig del av – er forståelig og logisk, og dets implikasjoner er absolutt nødvendig og rettferdig både overfor brukerne av domstolene så vel som overfor domstolene selv. Det er derfor ingen tvil om at en nektelse av å avgi den obligatoriske dommerforsikring diskvalifiserer, i seg selv, vedkommende fra å ta sete som dommer. Følgelig vil det å opptre som dommer, mens vedkommende samtidig mangler dommerforsikring, være en krenkelse av både lov og grunnlov.

Det er bl.a. Domstoladministrasjonen sitt ansvar – gjennom dets virksomhet – å beskytte, fremme og forsvare domstolenes uavhengighet, i enhver forstand. Med Domstoladministrasjonens intervensjon i Flexiped-saken (hvor institusjonen har latt seg misbruke av regjeringen) har den gjort det omvendte, hvilket ikke bare må få konsekvenser for Domstoladministrasjonens ledelse men for hele institusjonen.

Jeg skal i kapittel 4 nedenfor *nærme* meg Høyesteretts vurderinger i Flexiped-saken. Overgangen til Flexiped-saken må bli gradvis, dette da jeg – selv etter å ha redegjort for domstolenes uavhengighet – fremdeles ser det som nødvendig å redegjøre nærmere for hva en dommerforsikring i realiteten er for noe, og hvilken sammenheng og betydning en slik forsikring har til prinsippet om domstolenes uavhengighet. Som dere vil se nedenfor, bekreftes og styrkes dommerforsikringens betydning som en nødvendig del av prinsippet om domstolenes uavhengighet.

4. Flexiped-saken – Bemerkninger i forbindelse med Høyesteretts avgjørelse, dette sett i lys av prinsippet om domstolenes uavhengighet

4.1 Innledning

Som nevnt ovenfor skal jeg kun konsentrere meg om den delen av Høyesteretts avgjørelse som berører dommerforsikringen og dens rettslige betydning, som vi for det meste finner i rettens *obiter dictum*.

Høyesteretts disposisjon, eller skisse, for sin behandling av spørsmålet er enkelt og greit denne:

1. Er manglende dommerforsikring en absolutt opphvelsesgrunn?

1. For å kunne besvare dette spørsmålet, bestemte Høyesterett at man først måtte avklare følgende:

1. Er det et vilkår for å kunne utøve dommeryrket at dommerforsikring er avgitt?

1. Etter å ha fått en avklaring på nr. 2 ovenfor, har Høyesterett også fått besvart spørsmålet stilt i nr. 1 ovenfor. Det følger av en slik avklaring at man samtidig kan ta Flexipedes påstand opp til vurdering; nemlig at en rett ikke er lovlig satt dersom en eller flere av dommerne ikke har avgitt dommerforsikring.

4.2 Er manglende dommerforsikring en absolutt opphevelsesgrunn?

To forhold må avklares for å kunne besvare (ta stilling til) spørsmålet, nemlig: 1) Hva er en dommerforsikring?, og 2) Hva er en opphevelsesgrunn? Sistnevnte spørsmål er for så vidt – og for vår del – avklart i [tvisteloven § 29-21](#), annet ledd, litra b: *At retten ikke var lovlig sammensatt.*

Det er alminnelig enighet blant folk og jurister at en rett ikke er lovlig sammensatt dersom ett eller flere av rettens medlemmer mangler kompetanse/autorisasjon til å dømme i den gitte sak, eller generelt. Det må følgelig avklares hva som skal til for å kunne slå fast at domstolen har overskredet sin kompetanse og handlet uten autorisasjon. I herværende sak var det *ett* spørsmål som i den forbindelse skulle avklares, nemlig hvorvidt manglende dommerforsikring hos et av rettens medlemmer, Hermansen, var/er en slik overskridelse.

For å få en bedre og bredere forståelse av saken, kan det innledningsvis lønne seg å forenkle spørsmål nr. 1 til: Hva er en *forsikring*? I og med Høyesteretts disposisjon, hvor retten i det lengste søker å unngå helt dette sentrale spørsmålet, har jeg valgt å ta tak i problemet i pkt. 4.3 og for så vidt også i 4.4 nedenfor. Men først litt mer om hva en opphevelsesgrunn er for noe.

* * *

Høyesterett starter sin vurdering (avsnitt 61) ved å slå fast at påstanden, om at manglende dommerforsikring er en opphevelsesgrunn, må vurderes opp mot tvisteloven § 29-21, annet ledd, litra b. Denne bestemmelsen sier enkelt og greit at dersom retten ikke er lovlig sammensatt, vil dette forholdet automatisk føre til at avgjørelsen skal oppheves.

Den gamle tvistemålsloven § 384, annet ledd pkt. 1 og 2 var for så vidt klarere. Pkt. 2 lød som følger: *"Følgende feil skal ubetinget tillægges virkning: at avgjørelsen er truffet av en ret, som ikke engang med samtykke fra motparten er domsmyndig i saken.*

Etter å ha gjengitt Flexipeds påstand (avsnitt 62) går retten til angrep (avsnitt 63 og 64) mot en slik forståelse av loven, og da selvsagt med støtte i sine tidligere avgjørelser (rettspraksis), og ikke i *loven* slik man skulle forvente av en domstol. Høyesterett mener nemlig at selv om retten ikke er lovlig sammensatt, så betyr ikke det nødvendigvis at den ikke er lovlig sammensatt i tvistelovens forstand. Høyesterett har allerede her overskredet sin kompetanse som domstol.

Det Høyesterett egentlig og i realiteten mener med sin formulering, og som bekreftes i avsnitt 77 og spesielt i avsnitt 82, er at selv om retten ikke er lovlig sammensatt, har denne alvorlige mangel ingen betydning dersom den rettsstridige sammensettingen ikke antas å ha hatt noen betydning for resultatet. Sagt med andre ord; dersom dommerne hadde kommet til samme resultat, også dersom man ser bort fra den påberopte feilen, så er alt ok og avgjørelsen vil ikke kunne bli opphevet. Her er det viktig å straks få understreket at § 29-21, annet ledd, litra b, *ikke* åpner opp for en vurdering av krenkelsens betydning mht sakens utfall. Det vil si at; dersom retten ikke var lovlig sammensatt, så skal saken oppheves, uavhengig av om krenkelsen hadde eller ikke hadde noen betydning for resultatet.

La oss sette dette litt på spissen slik at vi tydeligere kan se hva det er Høyesterett egentlig gjør her. Dersom en dommer går på jobb eksempelvis etter å ha tatt en solid dose heroin, eller etter å ha tatt imot en fullstappet koffert med sedler for å dømme til fordel for en av partene, er han åpenbart ikke autorisert til å dømme. Noen vil si; midlertidig ikke *"skikker"*, men realiteten er at vedkommende ikke er autorisert. Dersom dommeren, til tross for manglende autorisasjon, holder rett og dømmer i saken denne dagen, er avgjørelsen følgelig fattet av en domstol som ikke var lovlig satt, og avgjørelsen skal selvsagt oppheves.

Nå kan det jo godt hende at det rettslige spørsmålet dommeren skulle ta stilling til ikke var av det verste slaget, slik at avgjørelsen for så vidt ser korrekt ut, og for øvrig synes å være i tråd med lov. Skal vi følge Høyesteretts resonnement her, skal anken avvises og avgjørelsen bli stående, dette da mangelen – at retten ikke var lovlig sammensatt – ikke hadde noe betydning for resultatet. Vi står da i den uheldige situasjonen at det kun er landets dommere og jurister som støtter en slik forståelse av loven, mens resten av folket protesterer. Ved å knesette denne type juss nær sagt ber domstolene om å miste all tillit i folket.

Jeg går nå tilbake til tvl § 29-21, hvor vi først skal se på bestemmelsens første ledd.

”Feil ved saksbehandlingen skal tillegges virkning hvis det er nærliggende at feilen kan ha hatt betydning for den avgjørelsen som er anket.”

Annet ledd som jeg allerede har vært inne på ovenfor, skal naturligvis ikke ses isolert, men i lys av første ledd. Første ledd tilkjenner en *gradering* av feilen; jo grovere feil, dess mindre skal det til før feilen skal tillegges virkning. I annet ledd tar lovgiver skrittet fullt ut og sier at ”- Disse feilene er så grove at de skal føre til opphevelse, uansett”. Lovgiver har altså bestemt at domstolene i disse tilfellene ikke har lov å sette seg ned og vurdere hvorvidt feilen, eksempelvis feil ved domstolens sammensetting, har hatt betydning for resultatet. Så alvorlige er disse feilene at avgjørelsen kan treffes uten ankebehandling.

At Høyesterett har satt seg utover lovgivers ord og vilje, både nå og tidligere, gjør selvsagt ikke argumentasjonen i avsnitt 64 mer gyldig av den grunn.

Høyesteretts referanse til tidligere rettspraksis, i avsnitt 64, kan altså ikke benyttes som grunnlag eller hjemmel for å iverksette vurdering av mangler nevnt i tvl § 29-21, annet ledd. I høyden kan denne referansen, samt nyere rettspraksis som det vises til, benyttes som eksempel og bekreftelse på at Høyesterett i stadig økende grad setter seg utover lovgivers avgjørelser og vilje, og derved tiltar seg en rolle på siden av lovgiver, endog over lovgiver. Forholdet er alarmerende og har som konsekvens at domstolen har mistet enhver tillit i den våkne delen av befolkningen.

4.3 Hva er en forsikring (rettslig bindende erklæring)?

Før jeg går løs på Høyesteretts arbeid, skal jeg gjennom eksempler og sammenligninger med andre lands rett, forsøke å belyse problemet/spørsmålet; *hva en forsikring er for noe*. Jeg redegjør først for de forsikringer som avgis av parter og vitner i forbindelse med rettsforhandlinger. Deretter redegjør jeg for dommerforsikringen og embetseden, for til slutt å ta en tur innom taushetsplikten og sammenligne dens formål og konsekvenser med dommerforsikringen.

4.3.1 Forsikring i straffesaker

Egentlig burde det ikke være vanskelig å besvare spørsmålet. [Straffeloven § 163](#) forutsetter at det avgis forsikring *før* forklaring gis til retten og gjør det straffbart å lyve eller å holde sannheten skjult under en slik forklaring. Bestemmelsen, slik den er bygd opp, kan ikke benyttes mot en person som ikke har avgitt forsikring. I så fall må man benytte seg av andre bestemmelser, deriblant [straffeloven § 166](#). Dersom eksempelvis et vitne nekter å avgi forsikring før vedkommende skal avgi sitt vitnemål, vil vedkommende bli ilagt bøtstraff og erstatningsansvar, jf [domstolloven § 206](#).

4.3.2 Forsikring i sivile saker

Avhør av parter og vitner i en sivil sak er underlagt reglene i [tvisteloven § 24-8, fjerde ledd](#), hvor det fremgår at dommeren skal gjøre det klart for vedkommende som skal høres, at han/hun er forpliktet til å avgi forsikring, samt å snakke sant, og at dersom vedkommende nekter å avgi forsikring så kan han/hun straffes i medhold av [domstolloven § 206](#).

4.3.3 Forsikring generelt i norsk rett – sett i lys av dommerforsikringen

En person som forklarer seg for en domstol er altså pliktig til 1) å avgi forsikring og deretter, 2) til å forklare seg. En kan si at forholdet mellom parts- og vitneforklaringen (utøvelsen) og dommerens utøvelse for så vidt fremtrer som noe likt, dette idet det forlanges av begge at de skal være lovlidige og at de må avgi en forsikring i den forbindelse før de skrider til verket, men her stopper likheten, hvilket beror på det enkle forhold at dommeren nær sagt forlater det sivile liv og går inn i en 24/7-rolle som dommer, *frivillig*.

Ingen kan tvinge en person til å bli dommer. Parts- og vitneforsikringen, er derimot en plikt, og der står vi egentlig overfor hovedforskjellen mellom de to forsikringene. Man kan jo ikke godt forlange av en person at han *skal* avgi en så vidt alvorlig bindende erklæring som dommerforsikringen jo er. Dette må komme naturlig, og selvsagt helt frivillig, uten påvirkning fra noen kanter. Utover den stakkaren som måtte bli tvunget til å dømme i Kongens familiære anliggender, jf [Grunnloven § 37](#) (hvor Kongen gjennom denne bestemmelsen er utpekt/tvunget til å være dommer i eget hus), er det frivillig å bli dommer i Norge, hvor et av vilkårene for å utøve dommergjerningen altså er at vedkommende dommer frivillig avgir forsikring. Av dette følger det at en utnevnt og beskikket dommer ikke kan ta sete, og følgelig ikke kan utøve dommergjerningen, dersom han/hun nekter – eller av noen annen grunn unnlater å avgi forsikring, eller dersom vedkommende avgir forsikring

under press eller tvang.

La meg gi dere et kort eksempel som vi ikke skal se bort fra at kan være et reelt problem: Mektige personer eller organer kan ha stor nytte av å få inn én eller flere "passende" personer som dommere i én eller flere konkrete domstoler. Det inngås langsiktige avtaler og *de utvalgte* – som oppfyller alle krav – søker jobben, og får den. Uansett hvordan vi snur og vender på denne situasjonen er i hvert fall ett forhold rimelig klart; søknadene og de senere avgivelser av ed og forsikring har ikke kommet i stand frivillig, og vi står da overfor personer som ikke kan ta sete som dommere.

Forholdet er for øvrig ikke ukjent, og jeg viser da til min artikkel om [Agnes Nygaard Haug](#) og hennes hemmelige nettverk, hvor jeg spesielt viser til avsnittet om Berit Fossheim.^[11]

4.3.4 Forsikringer i andre rettsystemer

Bortsett fra norske tanker om å forlate forsikringen også under alminnelig prosess, er det antageligvis kun i Sveitsisk, slavisk og Kinesisk rett at man opererer uten forsikring i parts- og vitneavhør. Med unntak av disse rettsystemene kan vi si at avgivelse av forsikring er universell. De nevnte rettsystemene, bortsett fra det norske, har selvsagt ikke gått bort fra ønsket om at domstolen må ha fakta/sannheten på bordet for å kunne avgjøre en sak.

Kina

I Kina signerer vitnet en avtale med retten om at vedkommende lover å snakke sant, samtidig som han blir instruert av dommeren om konsekvensene ved å bryte denne avtalen. Avgivelse av falsk forklaring i Kina gir 7 års fengsel. Til sammenligning gis det opp til 5 års fengsel for samme handling i USA. Selv om det i Norge i teorien skal gis samme straff, 5 år, utelater jeg Norge, dette da strl §§ 163 og 165, som regulerer forholdet, så å si er gått ut av bruk, hvor hovedårsaken er at Johs. Andenæs og Høyesterett i et meget uheldig samarbeid for mange år siden tolket bort de nevnte paragrafer; fra at de var ment å beskytte *partenes* interesser under rettergang, til at bestemmelsene var ment å beskytte kun *offentlige* interesser (i realiteten dommerens). Etter 1973 har følgelig partene ikke vært ansett som fornærmet dersom de tapte som følge av en løgn fra motparten hvilket har ført til at en part ikke har anledning til å forfølge en løgn strafferettslig. Se en mer utfyllende redegjørelse om dette i mitt [brev av 26. november 2004](#) til justisminister Odd Einar Dørum.

Slaviske land – Russland

I Russland godtas ingen forsikring, og prosessuelt sett har man – i hvert fall under Sovjetperioden – ikke vært *avhengig* av parters eller vitners forklaringer, hvor noe av begrunnelsen nok hviler på det forhold at doktrinen om fri bevisvurdering, mener man, vil kunne komme i konflikt med et vitneutsagn som er *forsikret* å være sant.

Sveits

Forsikringen har gradvis forsvunnet ved ikke-bruk i Sveitsisk rett. I stedet blir dommeren pålagt å formane vitnet om dets plikt til å snakke sant, og om straffen som venter dersom forklaringen er falsk.

USA – forsikring under prosess

I amerikanske (både føderale så vel som statlige) domstoler, avgir vitnet forsikring. *Lovlig* avgitt forsikring er et av fem vilkår for å kunne bli dømt for falsk forklaring (perjury) i USA. Et annet vilkår er at forsikringen må være administrert (avkrevd og tatt imot) av en kompetent domstol. Man kan dermed ikke dømmes for falsk forklaring dersom forsikring ikke er avgitt, og av dette kan man utlede at dersom et vitne avgir falsk forklaring, under ed/forsikring, til en dommer som *ikke* har avgitt forsikring (altså, til en domstol som ikke er kompetent), er det ikke avgitt *falsk* forklaring, og en eventuell dom mot denne for falsk forklaring må oppheves, se for så vidt *United States v. Dumeisi*. I USA kan man altså ikke straffes for falsk forklaring dersom forsikring ikke er avgitt. Følgelig kan man si at forsikringen har stor betydning innen amerikansk prosedyre.

Jeg går nå over til å se på det amerikanske edsregimet, dette for å gi dere et enda bedre grunnlag for å forstå hva en dommerforsikring er for noe, samt for å gi dere et bilde på hvor forskjellig nordmenn og amerikanere ser på betydningen av å beskytte 1) dommerne mot påvirkning utenfra, og derved 2) folkets rettigheter.

4.4 Embetsed og dommerforsikring i USA^[12]

Jeg velger å benytte meg av eksempler fra det amerikanske rettssystemet, dette fordi det kan synes som om de føderale statene har kommet lengst i utviklingen og arbeidet med å sikre domstolenes uavhengighet og derigjennom konstitusjonen og borgernes rettigheter, en utvikling hvor Norge må anses å ha snudd for å gå den andre veien. Hvorvidt den *faktiske* tilstanden i USA likevel kan være på norsk nivå – til tross for eksistensen av en rekke gode og kontrollerbare mekanismer som er ment å sikre domstolenes uavhengighet – er for denne artikkelens vedkommende irrelevant.

USA har et tosporet rettssystem: Det statlige og det føderale. Systemene lever ved siden av hverandre, med overlappende jurisdiksjon. Føderale regler overlapper statlige regler, og rettsvalget i en gitt tvist – altså, hvilket systems regler saken skal behandles under – kan nok bli komplisert. Saker som reises i de statlige domstolene kan fort, avhengig av rettstvisten og rettsspørsmålene som blir reist, bli en sak i det føderale system, og da må den gitte statlige domstol slippe saken. Som følge av en føderal konstitusjon og 50 ulike statlige konstitusjoner og underliggende lovgivning, kan vi naturlig nok få se forskjellige regler omkring embetseder og dommerforsikringer alt etter hvilken stat man befinner seg i.

Jeg vil med en gang nevne at dommerne i USA er underlagt et meget strengt edsregime, hvor de, *før* de kan ta sete, blir bedt om å avgi en rekke eder/forsikringer som er ment å støtte og å beskytte den føderale konstitusjonen, den gitte statlige konstitusjonen, og derigjennom domstolenes uavhengighet. Systemet er bygget opp slik at det ikke skal være mulig for en dommer å ta sete før forsikringer og eder er avlagt i henhold til lov. Brudd på disse reglene medfører straffansvar.

Den føderale konstitusjonen bestemmer at alle dommere i republikkens Høyesterett må avgi to eder før de kan ta sete og iverksette utøvelse av dommergjerningen.

4.4.1 The Constitutional Oath (embetseden)

Mht den første eden – ”the Constitutional Oath” også kalt; ”the Oath of affirmation”, eller *the Oath of Loyalty*, som også alle andre føderale dommere må avgi – krever den føderale konstitusjonen at alle utøvende og dømmende embetsmenn skal binde seg til en ed hvor vedkommende erklærer å støtte konstitusjonen, verken mer eller mindre.

Konstitusjonen har lagt det i Kongressens hender å forfatte selve eden på denne lest, hvilket har resultert i en tekst hvor høyesterettsdommeren erklærer at han vil støtte og forsvare konstitusjonen, at han vil vise troskap til konstitusjonen, at han gjør dette frivillig, uten noen reservasjoner, og at han lojalt og etter beste evne vil utøve de plikter han er i ferd med å påta seg. Denne eden kan for så vidt sammenlignes med den norske embetsed.

Det er verdt å merke seg at man gjennom den føderale konstitusjonen *ikke* forplikter seg til å avgi troskap til regjeringen, slik man gjør i Norge (til Kongen/statslederen).^[13] Årsaken – og komplikasjonene ved å gjøre som i Norge – er lett å se dersom man ser hen til utnevnelser av nettopp dommere. Domstolene hører til den dømmende makt, mens regjeringen hører til den utøvende mak. Strengt tatt hører alt sammen til ”regjeringen” eller ”the government”, men i og med at man i vestlige såkalte demokratier har etablert en tilsynelatende maktballanse for å få alminnelige borgere til å tro at man derigjennom hindrer misbruk av folkets fullmakter (offentlig maktmisbruk), det såkalte maktfordelingsprinsippet, fremstår det som en selvmotsigelse når en embetsdommer sverger troskap både til konstitusjonen (som skal beskytte dine rettigheter), og til regjeringen/Kongen (som er det maktorganet som vel oftest ses på som folkets fiende, som til stadighet blir anklaget å være i konflikt med konstitusjonen, og som ønsker og også arbeider for subtile endringer av konstitusjonen til fordel for egen makt). Skal den norske grunnloven først endres, må en endring i [grl § 21](#) prioriteres, hvor altså *lydighet og troskap til Kongen* må fjernes.

4.4.2 The Judicial Oath (dommerforsikringen)

I den andre eden, ”the Judicial Oath”, som også alle føderale dommere må avgi før de kan utøve dommergjerningen, erklærer høyesterettsdommeren at han vil administrere lov og rett uten hensyn til person, at han vil gi lik rett til fattig som til rik, og at vedkommende lojalt og upartisk vil utøve de plikter som han/hun er pålagt slik konstitusjonen og USAs lover bestemmer. Denne eden kan sammenlignes med den norske dommerforsikringen, med den forskjell at den i USA er nedfelt i den føderale konstitusjonen mens den i Norge er nedfelt i alminnelig lov.

I tillegg til landets høyesterettsdommere skal også alle statlige dommere avgi *the Constitutional Oath*, hvilket – som nevnt – er bestemt i den føderale konstitusjonen (kap. VI), mens selve teksten er nedfelt i den føderale *lovgivning* (4 USC § 101).^[14] og, stort sett, i den enkelte stats konstitusjon, men for *denne* delen av den amerikanske dommerstandens skrevne konstitusjonelle plikter kan vi, fra stat til stat, se store

forskjeller i edens innhold og hvordan den opptrer.

4.4.3 Autorisasjonsprosessen i Florida

La oss ta for oss Florida. I denne staten skal en dommer før han kan ta sete ha avgitt fem forskjellige eder/forsikringer: *Elector's Oath* (må avgis før man kan ta del i valg); *Candidate Oath* (må avgis før vedkommende stiller til valg som dommer); *Public Employee Oath* (som for dommernes del kalles *the judicial office loyalty oath*, og som må avgis før vedkommende tar sete); *the Oath of Office* ("embetsed" som må avgis før vedkommende tar sete); *Bar Member Oath* (alle dommere i Florida er medlem av the Florida Bar (advokatforeningen) hvilket åpenbart er et stort problem, men som for så vidt ikke er nødvendig å berøre i denne gjennomgangen).

Det vi i Norge kjenner som *dommerforsikringen*, ser man egentlig ikke mange spor av i den eden som er nedfelt i Floridas konstitusjon (dog er innholdet helt klart forutsatt å ligge i denne, noe vi ser i behandlingen av de disiplinærsakene som foreligger), dette til forskjell fra eksempelvis Mississippis ed som faktisk er identisk med den føderale *dommerforsikringen*. Også Ohios embetsed er rimelig klar hvor dommeren sverger å ikke bare støtte den statlige og føderale konstitusjonen, men at han/hun også lover å utøve sitt embete trofast og upartisk, uten hensyn til person. Oklahomas embetsed går kanskje enda lengre ved at dommeren erklærer at han ikke vil ta imot, direkte eller indirekte, penger eller verdier som kan ha tilknytning til utøvelse av embetet. I California forsikrer dommerne at de går frivillig inn i embetet (et punkt som er kopiert fra den føderale konstitusjonen), hvilket eksplisitt bekrefter at forsikringen er frivillig.

De føderale dommerne må altså avgi både lojalitetsed (vår embetsed) og juridisk ed (vår dommerforsikring). Også av de statlige dommerne forlanges det at de avgir lojalitetsed, men til forskjell fra det føderale systemet, synes disse å skulle inkorporere den juridiske eden. I noen tilfeller ser derfor eden mer ut som en lojalitetsed, mens den i andre tilfeller – som i Mississippi – helt klart fremstår som en juridisk ed, med en avsluttende kort erklæring overfor konstitusjonene.

4.4.4 Hvordan sikrer man seg notoritet (etterprøvbarehet) for avgivelse av ed og forsikring? USA v Norge

Begge landene har krav om både embetsed og dommerforsikring. Den store forskjellen mellom USA og Norge, i denne sammenheng, er nok mekanismene man benytter for å garantere at korrekt ed/forsikring faktisk er avgitt. Årsaken ligger muligens i at den våkne del av allmennheten i USA synes å være langt mer engstelig mht å overlate styringen av seg selv til andre, selv til sin egen mor, hvor man krever at vedkommende som blir satt til å forvalte ens rettigheter skal binde seg til et sterkt press fra en lojalitetsed (som ikke bare er knyttet opp til straffansvar ved krenkelse, men som i mange tilfeller også er forbundet med et deponert pengebeløp).

Avgivelsesprosessen, som edsavleggelsen gjennomgår, er ment å garantere overfor allmennheten at vedkommende tjenestemann frivillig har påtatt seg visse forpliktelser og at han/hun vil bli stilt til sivilt så vel som strafferettslig ansvar ved enhver krenkelse av eden eller dens avgivelse, hvilket i seg selv er ment å ha den ønskede effekt at tjenestemannen i sin utøvelse av sine plikter rent faktisk beskytter borgernes konstitusjonelt garanterte rettigheter. I tillegg har man – av de samme årsaker som nevnt like ovenfor – gjennom lovgivningen gjort det enkelt å etterprøve ethvert skritt i avgivelsesprosessen.

Som nevnt krever den føderale lovgivningen at avgivelse og arkivering av eden skal foregå på en bestemt måte, som sikrer at alt ved prosessen kan etterprøves. Videre medfører det straffansvar å avgi falsk ed. Likeledes medfører det straffeansvar – for arbeidsgiver – å tillate at en tjenestemann som ikke har avlagt ed likevel utøver sitt embete. Overført til norske forhold vil det medføre straffeansvar for ansvarlig person i Domstoladministrasjonen, dersom vedkommende er blitt kjent med at en dommer utøver sitt embete uten dommerforsikring, og til tross for dette ikke fjerner vedkommende umiddelbart.

Reglene i USA er altså bygget opp slik at dersom man oppdager at en embetsmann/tjenestemann utøver sitt yrke uten forsikring, skal vedkommende fjernes umiddelbart. Incitamentet (riset bak speilet) til bestemmelsens oppfyllelse, er bl.a. at vedkommende arbeidsgiver blir straffet dersom han oppdager mangelen og ikke reagerer. Det åpnes følgelig ikke opp for krav om at tjeneste-/embetsmannen innen en eller annen frist, etter at feilen er blitt oppdaget, skal avgi forsikring. Årsaken ligger i det enkle faktum at alle stillinger, og forsikringer/eder i den forbindelse, forutsettes å være frivillig inngått. Ingen kan eller skal tvinges, dette selvsagt for å unngå illojalitet, femtekolonister, korrupsjon, muldvarpvirksomhet og andre misligheter i tjenesten.

Også i New Zealand har man klare regler om ed i offentlig tjeneste. Dersom det oppdages at vedkommende tjenestemann ikke har avgitt ed, skal han umiddelbart fjernes og, dersom han ikke enda har tiltrådt embetet, anses vedkommende å være ukvalifisert. Altså igjen; vi finner intet krav i loven om at han SKAL avgi ed. Man bare fjerner han, enkelt og greit, og spør selvsagt ikke hvorfor han ikke vil avgi ed.

I Norsk rett er det som tidligere understreket nedfelt et krav om at enhver dommer (inklusive dommerfullmektigene) *skal* avgis dommerforsikring før de kan iverksette utøvelse av stillingen. Dette er loven. I praksis er det som kjent tilstrekkelig at en dommer leser opp eden for seg selv, eller i beste fall skribler ned et par ord om hvordan han/hun mener en forsikring bør se ut og deretter legger den i skrivebordsskuffen. Gjennom Høyesteretts avgjørelse i Flexiped-saken er det også blitt godtatt at dommeren "faktisk" har avgitt forsikring, så sant domstolen – uten å kreve dokumentasjon – mener at dette er sannsynlig, dette til tross for at dommeren selv ikke skulle ha den ringeste anelse om hvorvidt han har avgitt forsikring eller ikke.

I USA derimot må ed og forsikring avgis *før* man tar til med embetsutøvelsen, og det medfører, som tidligere nevnt, straffeansvar *for arbeidsgiver* dersom arbeidsgiver er klar over, og aksepterer, at en dommer arbeider uten gyldig ed/forsikring.

For å sikre (for ettertiden) at det virkelig *er* avgitt ed/forsikring, foreskriver langt de fleste stater at ed/forsikring skal avgis til en person eller et kontor som er bemyndiget til å motta slik avgivelse. For dommernes del kreves det generelt at deres eds-/ forsikringsavgivelse skal administreres av en notar. Dokumentet skal m.a.o. notarialbekreftes. En ed har følgelig ingen verdi dersom den er avgitt under tvang eller avgitt til en person som ikke er bemyndiget til å motta den og som følgelig ikke kan bekrefte på lovlig vis at vedkommende som avga eden faktisk gjorde det. Deretter skal eden som nå er påført et *sertifikat* – innen en kort frist (gjærne 20 dager) – sendes til arkivering. Dette kan eksempelvis gjøres slik at eden sendes til den domstolen hvor vedkommende skal ta sete, samt til statens Høyesterett (Ohio).

Men de stopper ikke her. I USA er det, som antydnet ovenfor, normalt at den som avgir ed også må deponere et beløp (eksempelvis \$ 5.000,-), som garanti for at eden blir overholdt, altså en ekstra garanti for trofast utøvelse av embetsplikten.

Som det fremgår av [Oath of office i Oklahoma](#), skal høyesterettsdommernes eder arkiveres hos the Secretary of State. Andre dommereder skal arkiveres i det fylket hvor eden ble avgitt. For å sikre korrekt arkivering er det kun originaleden med *original* signatur samt sertifikat på korrekt avgitt ed som godtas. Fotokopier godtas ikke. En ed som ikke er notarialbekreftet, inklusive notarens segl, kan følgelig ikke mottas ei heller arkiveres.

En gjennomgang av det amerikanske edsregimet minner oss ikke bare om *hvorfor* lovgiverne (folket) i Norge i alle tider har beholdt dommerforsikringen, men også hvorfor vi skal fortsette å beholde dette regimet.

Gjennomgangen av Høyesteretts argumenter i Flexiped-saken, bekrefter at domstolen har krenket selve Grunnloven i sin, i juridisk forstand, ville jakt etter ansvarsfrihet for regjeringen. Det er i så måte ikke for lite forlangt at det vurderes Riksrett, i første omgang mot de fem dommerne, og jeg viser da spesielt til [Grunnloven § 21](#), og ansvarlighetslovens [§ 17, første ledd, litra c](#), sett i lys av [straffelovens ikrafttreddelseslov § 10](#), og straffeloven [§§ 98](#), og [§ 110](#).

4.4.5 Enkelte eksempler hvor påstand om konsekvenser av manglende ed har blitt gjenstand for rettslig prøving – USA

Manglende forsikringer og usikkerheten omkring rettslige følger av manglende avgivelse av forsikring, er på ingen måte et unikt norsk problem.

På spørsmål om en person kan utøve sine tjenesteplikter uten å ha avlagt *the office loyalty oath*, og hvorvidt tjenestemannen kan forfatte eden slik han/hun synes passer best, gjør regjeringsadvokaten (Attorney General) i Florida det klart – i en [rettslig uttalelse](#) (legal opinion) – at; 1) eden i medhold av den statlige konstitusjon skal avgis og dersom den ikke avgis er vedkommende samtidig ikke kvalifisert som tjenestemann, og 2) at det ikke er anledning til å forfatte sine egne eder (hvilket for dommerforsikringens del synes å være gjort en rekke ganger i Norge, jf bl.a. Karl Arne Utgård og Johanna Nygaard-Ottesen).

[State v Becker \(Ohio\)](#), 2006: Dale G. Becker avga tilståelse for kriminelle forhold i 1991. Dommer John L. Watson aksepterte hans tilståelse og dømte han i medhold av denne. I 2004 begjærte Becker at dommen måtte oppheves som ugyldig, dette da Becker hadde etterspurt Watsons dommered for 1991, og hvor han hadde fått følgende svar fra domstolens administrasjon: *Hadde ikke noen ed for året 1990-1991*.

Becker begjærte på dette grunnlag at tilståelsesdommen måtte oppheves, dette da dommer ”*Watson ikke var noe annet enn en fyr maskert i en svart kappe.*” The Court of Common Pleas avviste begjæringen.

The Court of Appeals (ankedomstolen i Ohio) avviste Beckers anke på det grunnlag at han ikke hadde bevist at dommer Watson virkelig *ikke* hadde avgitt dommered.

Mht bevisspørsmålet er det greit å ha i minnet at dommerne i Watsons domstol, the Court of Common Pleas, sitter i terminer á 6 år.

Becker har nok misforstått, slik apelldomstolen antyder, og trodd at dommerne må avgi ed *hvert* år. Becker ble dømt i 1991, og for ham var det da naturlig å stille spørsmålet konkret og derved åpne opp for misforståelser, noe vi kan se av svaret han fikk; ingen ed for året 1990-1991. Det kan av dette antas at han har spurt: *Har dere Watsons dommered for 1990-1991?* Dersom Watson hadde avgitt ed ett eller flere år i forveien, ville en standard sekretær ved domstolen selvsagt ikke finne noen ed for dette året, og da risikerer man jo å få et slikt svar.

Ankedomstolen undersøkte saken, og fikk innhentet Watsons dommered avgitt 22. desember 1988, og når vi i tillegg vet at dommerne sitter i perioder på 6 år av gangen, samt at de avgir dommered for hver periode de sitter, er det åpenbart at han hadde avgitt dommered for den gitte perioden, og at Becker følgelig var blitt villedet av sin egen misforståelse. Som antydnet like ovenfor, ville en god sekretær ha funnet frem Watsons ed fra 1988 – til tross for at spørsmålet isolert sett ikke åpnet opp for et slikt ”merarbeid” – og forhindret videre misforståelser og tvistigheter fra Beckers side.

Det som er interessant i avgjørelsen er antitesen av apelldomstolens siste setninger hvor domstolen gjør det klart at dommer Watson, som følge av at de hadde funnet hans dommered, ”...*var derfor mer enn bare en fyr i en svart kappe. Faktisk hadde dommer Watson kompetanse til å dømme i 1991.*” Motsatt; dersom domstolen ikke hadde funnet noen dommered, ville Watson ikke ha hatt kompetanse, og dommen måtte anses som en nullitet.

Det finnes flere rettsavgjørelser i USA omkring manglende dommerforsikring/embetsed og konsekvensene, bl.a. [Florida Bar vs. Sibley](#) og [Thompson v Florida](#). For ikke å gjøre mitt eget arbeid for omfattende lar jeg være å kommentere disse sakene. I stedet anbefaler jeg dere å sette dere inn i problemet ved bl.a. å lese Bob Hurt’s solide arbeid omkring temaet i ”[Loyalty Oaths in Florida](#)”, hans [blogg](#) og relevante [artikler](#), samt artikler i [The Liberty Sentinel](#) (Thompson-saken. Les mer om Thompson [her](#)) og i [North Country Gazette](#).

Mht resultatet i *Florida Bar vs. Sibley* viser jeg til Floridas Attorney Generals legal opinion – nevnt ovenfor – avgitt 12 år før Sibley-saken kom opp, hvor det ikke burde være tvil om hva staten Florida i virkeligheten mener om spørsmålet, i teorien. Når den store stygge sannheten kommer og banker på døren, da får pipen en annen lyd, som det heter, og da glemmer man fort lov og rett i kampen for å redde seg selv og eliten fra totalt sammenbrudd. Spørsmålet om konsekvensene av manglende forsikring er altså på ingen måte avgjort i disse sakene. Det vi i høyden kan få ut av avgjørelsene er at dommerer er seg selv lik og misbruker sin makt til det ytterste for å unngå loven og dens konsekvenser. Den eneste som kan stoppe maktmisbruket er deg.

En liten advarsel: Dersom dere leser dommernes løsninger som om dette må være det eneste rette (”løsninger” som jo har til hensikt, i første omgang, å beskytte dommerstanden, jf Høyesterett i Flexiped-saken), før dere selv har fått anledning til å gjøre dere opp en fornuftig mening om saken, ville dere høyst sannsynlig bli blindet, kanskje for livet, og da er hensikten med å drive med sannhetssøkende og sannhetsopplysende virksomhet borte. Den som sverger til troen på dommerstanden og dens tilranede og monopoliserte gudegave i å besitte og videreformidle sannheten om alt, bør igjen lese Sir Philip Francis’ [uttalelse](#) i Letters of Junius, og deretter eventuelt gå sine egne veier.

4.5 Andre typer bindende erklæringer – Embetsplikten sett i lys av taushetsplikten

Høyesterett uttaler i avsnitt 71 at dommerforsikringen ikke stifter noen selvstendig plikt for dommeren, hvoretter retten viser til domstolloven § 55, tredje ledd, som – etter rettens sigende – stifter en embetsplikt, og at denne i seg selv dekker for *ordensregelens* virkningsområde.

Høyesterett har åpenbart ikke tenkt utover de rammer regjeringen / regjeringsadvokaten har formet for retten. En konstituert dommer – som gjerne er en advokat på permisjon fra et anerkjent advokatfirma – er ikke tildelt noe embete, ei heller har vedkommende avlagt noe embetsed, følgelig kan vi ikke snakke om noen embetsplikter for denne delen av dommerstanden. Les mer om problemet med konstituerte dommere [her](#).

Det samme gjelder alle dommerfullmektigene. Følgelig passer ikke Høyesteretts nye regel inn i konstitusjons- og dommerfullmektigtillfellene, og vi får igjen signaler om at Høyesteretts løsning følger mer av ordrer fra ”høyere hold”, enn fra en gjennomtenkt juridisk tankegang.

Dersom vi skal følge Høyesteretts argumentasjon, vil ethvert krav om ed/forsikring/plikt avgitt før eller under tjeneste – inkludert Kongens og arvingenes ed til folket i medhold av, henholdsvis, [Grunnlovens § 9](#), første ledd og [§ 44, første ledd](#) – være å regne som en ordensregel, uten selvstendig vekt, dette da jo tjeneste- og embetsplikter allerede er lovfestet, bl.a. i [Grunnloven § 21](#), [tjenestemannsloven § 15](#), første ledd, litra a (forutsetningsvis), og dens forarbeider, jf Rt-2002-273, [ansvarlighetslovens](#) kapittel 2 og 3, og for så vidt også i [grunnlovens §§ 3](#) (Kongen), 5, 22, 30, tredje ledd, og § 86, første ledd.

Det følger av Høyesteretts syn at også taushetsplikten er uten selvstendig betydning, dette da embets- og tjenesteplikten (deriblant plikten å holde tett om alle opplysninger vedkommende får tilgang til i sin spesielle tjeneste) allerede er lovfestet, jf det som er sagt like ovenfor, og må i høyden anses som en nødvendig byråkratisk ordensregel, uegnet til å påvirke tjenstemannens atferd.

Et taushetsbrudd i strid med [sikkerhetsloven § 12](#) er en *tjenestepliktkenkelse*, jf tjenestemannsloven § 15, første ledd, litra a, men oppstår med nødvendighet først etter at vedkommende har avgitt taushetserklæringen, jf [sikkerhetsloven § 31](#). Dersom tjenstemannen mangler taushetserklæring, vil han være forhindret fra å utøve tjenesteplikten, nevnt i [tjenestemannsloven § 15](#).

En dommerhandling foretatt mot bedre viten er i strid med [straffeloven § 110, første ledd](#), og er en *embetspliktskenkelse*, jf grl § 21, men oppstår med nødvendighet først etter at vedkommende har avgitt dommerforsikring, jf domstolloven § 60. Dersom embetsmannen mangler dommerforsikring, vil han være forhindret fra å utøve embetsplikten. Dette rettslige resultatet bekrefter at domstolloven § 60 fungerer som en skranke, og at bestemmelsen har en selvstendig betydning.

Jeg synes det passer seg her å sette kravet om taushetsplikt, og hvordan denne avgis, opp mot dommerforsikringen. Det fremgår av lovverket rundt taushetsplikten at vedkommende som signerer en taushetserklæring erklærer at han har lest og forstått en rekke lover og regler samt motivene bak. Ikke nok med dette, taushetserklæringen må i tillegg bekreftes av vedkommendes overordnede. Avgivelsen av dommerforsikringen, derimot, er nær sagt ikke beskyttet av noe regelverk, dette til tross for at presset mellom rett og urett som en dommer utsettes for daglig, er langt større enn hva en arkivar eller middelmådig norsk spion normalt vil føle av ytringslyst i sitt daglige arbeid.

Ved å lese [taushetserklæringen](#) til Fylkesmannen og [denne huskelisten](#) for autorisasjon fra Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NS) vil dere få et lite innblikk i hva den som skal autorisere og den som skal autoriseres må gjennomgå før avgivelse og mottak av taushetsplikt kan skje. Og ved å lese igjennom NS' [autorisasjonshåndbok](#) på hele 19 sider, et hefte som viser alvoret bak denne type autorisasjon, vil ditt perspektiv på saken kunne bli ytterligere utvidet. Se dette i forhold til dommerforsikringen, og spør dere selv hvordan det kan ha seg at avgivelsesprosedyrer mht dommerforsikringen så å si er utelatt fra lovverket. En årsak til denne ubalansen finner vi i det forhold at langt de fleste av dere har blitt manipulert til å tro at dommere faktisk er feilfrie og at man da selvsagt kan overlate alle rettigheter i deres hender. La meg da minne om [Sir Philip Francis](#) uttalelse i [Letters from Junius](#):

”Regjeringen i England er en regjering tuftet på loven. Vi forråder oss selv, vi motsier selve ånden i våre lover, og vi skaker hele systemet rundt den engelske rettslære, når vi overlater en skjønsmessig/uinnskrenket makt over en persons liv, frihet eller formue til enhver mann, eller sett av menn, overhodet, under den antagelsen at denne makt ikke vil bli misbrukt.” [Skrevet i 25. mai 1771](#)

Høyesterett slår i avsnitt 82 fast at dommerforsikringen ikke er egnet til å påvirke dommeratferd, og at den ikke gir noen som helst form for rettssikkerhetsgaranti. Konklusjonen – som i seg selv må oppfattes som meget nedslående, ikke bare for dommerforsikringen men også for alle andre lovbestemte erklæringer – bygger ikke på juss men på en subtil villedelse som gjennom sin juridiske tone er ment å gi leserne den opplevelse at dette er juss, ja, endog god juss.

Som vi har sett ovenfor, er dommerforsikringen ikke ment å være en ordensregel (noe den heller ikke er), slik dog Høyesterett tolker dl § 60. Dersom det skulle være slik Høyesterett åpenbart mener, at dommerforsikringen ikke er egnet til å veilede dommeren i dennes daglige virke, står vi overfor et alvorlig problem som ikke bare lovgiver må løse men også regjeringen. Skulle Høyesterett ha rett, befinner Norge seg nemlig i en situasjon hvor de aller fleste av landets dommere nekter å la seg styre av det kompass som de i sin tid var bedt om å erklære at de kjente til og endog forsto bruken av.

For øvrig er ikke dl § 60 ment å *påvirke* dommerens atferd i en eller annen retning, hvilket blir lettere å forstå når vi vet at dommeren har avgitt forsikringen frivillig. Han/hun aksepterer alle forutsetningene rundt jobben, og lover å forholde seg til disse. Det er først når dommeren er i ferd med å bevege seg ut av kurs – som følge av ytre påvirkning – at dommerforsikringen skal komme til sin nytte, men vi snakker altså ikke da om påvirkning. Som indikert ovenfor, er dommerforsikringen derimot ment å bl.a. *påminne* dommeren om hans/hennes forsikring, samt å gi allmennheten en best mulig garanti for at deres rettigheter blir forvaltet i tråd med lov og grunnlov. Man kan da si at dommerforsikringen – som en del av prinsippet om en uavhengig domstol – er ment å legge til rette for og beskytte korrekt dommeratferd, og ikke slik Høyesterett synes å anføre; å endre dommerens atferd fra dårlig til bra. I så fall har man jo helt fra første stund fått feil mann på jobb.

4.6 Fornytt forsikring

Før jeg går videre finner jeg det helt nødvendig å si et par ord om regjeringens og Domstoladministrasjonens ordre til landets dommere om å avgi ”fornytt forsikring”. Denne ideen om fornytt forsikring, dens motiv samt dens alarmerende gjennomføringen, bekrefter regjeringens sosialdemokratiske syn; 1) forakt for alt (lover og regler) og alle (folket) som forstyrrer partiets selvoppnevnte posisjon som eneste administrative løsning for den umyndiggjorte masse, og 2) at makt – og om nødvendig – maktmisbruk løser alt.

I avsnitt 43 gir Høyesterett uttrykk for at Domstoladministrasjonen kan avkreve fornytt dommerforsikring av de av landets dommere som ikke tidligere har avgitt forsikring, eller som man er i tvil om at har avgitt slik forsikring. Høyesterett viser til Domstoladministrasjonens ”hemmelige” [notat av 15. mai 2012](#). Når man leser notatet og Høyesteretts referat, fremgår det ikke noe sted hvilken hjemmel som blir benyttet for denne ny-ordningen innen norsk rett. Domstoladministrasjonen og Høyesterett legger bare til grunn, helt uten videre og som om det skulle være den største selvfølgelighet at; – *slik må det jo bli når vi ikke kan fremskaffe forsikringer på annet vis*.

Som vi nå er blitt kjent med, avgis både dommerforsikring så vel som embetsed frivillig. Dersom dommerforsikringen blir avgitt under press, er den selvsagt ikke å anse som en frivillig avgitt forsikring, og kan med nødvendighet ikke benyttes som autorisasjon for utøvelse av dommeryrket.

Saken blir jo ikke bedre når vi presenterer statens motiv for å tvinge dommerne til å avgi forsikring, nemlig: å søke å unngå fullstendig sammenbrudd i rettssystemet; å dekke over disse dommernes ugyldige handlinger i den perioden de har virket som dommere uten autorisasjon, og ikke minst; å dekke over statens direkte ansvar for denne konstitusjonelt rettsstridige praksis.

Ser vi tvangsavgivelsen av dommerforsikringer i lys av Høyesteretts konklusjon om at dommerforsikringen ikke har noen betydning i norsk rett (altså en fullstendig selvmotsigelse/kontradiksjon), fremstår det som åpenbart at staten har iverksatt *fornytt forsikring* for å unngå erstatningskrav og sammenbrudd i dets justisvesen, og ikke for å sørge for – i et ubetenksomt øyeblikk – at landets dommere skulle komme på linje med loven og derved skulle oppfylle vilkåret om frivillig avgivelse av dommerforsikring.

I denne sammenheng vil jeg nevne at førstelagmann i Borgarting lagmannsrett, Ola Dahl, høsten 2010 skriftlig nektet å gjøre noe som helst med det forhold at flere av hans dommere hadde nektet å avgi dommerforsikring, jf Dahls brev av [21. september 2010](#). Stortinget nektet også å gjøre noe med saken hvor jeg fikk til svar at dette ikke var annet enn et [internt domstolsproblem](#). Saken ble altså lagt fullstendig død av alle statens maktorganer. Plutselig, våren 2012, ble alle disse dommerne – som jeg hadde klaget på – pålagt å avgi en såkalt *fornytt forsikring*. Vi kan følgelig med den største sikkerhet slå fast at alle disse dommerne har avgitt forsikring *under tvang*. En slik forsikring er selvsagt ikke gyldig, ja, det vil ikke engang være korrekt å kalle dette for en forsikring. Disse fornyede forsikringene burde vært innledet med: ”*Jeg forsikrer under tvang at jeg samvittighetsfullt vil...*” Hva slags forsikring er dette?

Vi kan nå slå fast at ”fornytt forsikring” ikke er hjemlet i noe norsk eller internasjonalt lovverk, at ordningen selv ikke med den beste godvilje noen gang vil kunne få legitimitet i noe rettssystem (bortsett fra diktaturer), samt at ordningen er en panikk-løsning som staten har funnet opp for å unngå ansvar og fullstendig sammenbrudd.

Idet ingen i den sentrale statsadministrasjon, inklusive Høyesterett, har tenkt (eller har villet tenke) over det enkle faktum at en forsikring ikke kan avgis ved tvang (og at en slik forsikring – dersom den blir avgitt – følgelig er ulovlig), ble ideen mottatt til stor jubel og ikke så rent liten lettelse fra alle landets jurister, samt fra de tre maktorganene folket har satt sin lit til. Det er intet mindre enn en skam at Jens Stoltenberg & Co kan finne på å behandle folket – og de fullmakter han har fått – på denne måten, og jeg kan ikke se det annerledes enn at Stoltenberg & Co har begått forrederi mot folket, konstitusjonen og landet, og bør straffes for dette. Jeg minner her om at en statsminister som gjennom sin regjeringsadvokat med overlegg søker å få en domstol til å endre Grunnloven, slik jo tilfellet er i herværende sak, kan straffes i medhold av [strl §§ 98](#) og 99, samt [ansvarlighetsloven § 11](#).

4.7 Er det et vilkår for å kunne utøve dommeryrket at dommerforsikring er avgitt?

4.7.1 Innledende kommentarer

Jeg har nå vært innom prinsippet om domstolenes uavhengighet, dommerforsikringen som en del av dette prinsippet (dens betydning og funksjon), skillet mellom utnevning og autorisasjon av dommere, andre staters syn på dommerforsikringen, dommerforsikringen sett i lys av taushetsplikten, og mot denne bakgrunn har jeg kunnet slå fast at dommerforsikringen har en avgjørende plass i prinsippet om domstolenes uavhengighet, og derigjennom en like avgjørende funksjon som barriere mellom ytre påvirkninger og disse påvirkningenes spesielle egenskaper og muligheter til å slippe igjennom (korrupsjonsfaktorene) på den ene siden, og folkets forventede forvaltning av deres rettigheter på den andre.

Mot denne bakgrunn burde vi nå være langt bedre i stand – enn etter Høyesteretts bidrag i Flexiped-saken – til å vurdere spørsmålet om hvilke konkrete rettslige konsekvenser en manglende dommerforsikring skal ha, og vi kan da gå løs på spørsmålet om *dommerforsikringens betydning for utøvelsen av dommeryrket*. Men, først et kort resymé om hvordan Høyesterett har kommet frem til sin konklusjon om at dommere i Norge ikke behøver å avgi dommerforsikring, og at de derved er domsføre uten forsikring:

Høyesterett kan ikke se at dommerforsikringen er angitt som vilkår for å bli utnevnt som dommer. Embetspliktene er lovfestet i domstoloven § 55, tredje ledd. Ved å sammenholde domstolovens §§ 60 og 55, tredje ledd, samt sistnevnte paragrafs forarbeider, konkluderer Høyesterett med at hva som sies i førstnevnte paragraf ikke er noe annet enn det som sies i sistnevnte paragraf. Av dette utleder Høyesterett at dommerforsikringen ikke stifter noen selvstendige plikter for dommerne, at domstoloven § 60 og dommerforsikringen er en overflødig ordensregel og at en dommer som ikke har avgitt dommerforsikring følgelig fortsatt skal bedømmes som domsmyndig. Denne konklusjonen styrkes etter en gjennomgang av rettspraksis, dommerforsikringens historiske bakgrunn, en kort de lege ferenda-betraktning og juridisk teori.

4.7.2 Videre om Høyesteretts vurdering

4.7.2.1 Loven

Høyesterett tar, i avsnitt 67, utgangspunkt i domstoloven § 52, og ikke slik de fleste hadde forventet; domstoloven § 60.

Den relevante del av domstoloven § 52 lyder:

”Ved dommere forstaaes i denne lov, naar ikke andet er sagt eller fremgaar av sammenhængen, alle de medlemmer av en domstol, som kan træffe eller være med i dømmende avgjørelser...”

Som det fremgår av lovteksten gir den *ikke* uttrykk for hvilke vilkår som må være oppfylt for å kunne utøve dommeryrket. Bestemmelsen sier bare det vage og selvsagte; at dommere er de som har lov å dømme. La meg ta beskrivelsen over på et mer folkelig nivå, noe som samtidig vil gjøre det lettere å forstå hvor lite substans denne beskrivelsen inneholder: *Bilførere er de som har lov å kjøre bil.*

Riktig nok redegjør Høyesterett straks deretter for vilkårene for å bli *utnevnt* som dommer, hvor retten viser til domstoloven §§ 53, 54 og 55. Men, som en fort vil se, i hvert fall dersom man setter dette i et litt annet lys, gir ikke disse referansene oss noe svar på vilkårene for å kunne *utøve* dommeryrket (en bilfører som eksempelvis er beruset, er ikke autorisert til å kjøre bil, til tross for at han innehar nødvendige sertifikater). Å starte med, eller i det hele tatt å vurdere dl § 52, må betraktes som en alvorlig feil i Høyesteretts saksbehandling og lovanvendelse. I og med at § 60 er kjent for Høyesterett, må denne villedelsen betraktes som forsettlig.

Høyesterett har altså med denne handling bevisst latt være å skille mellom *utnevning* og *utøvelse*, og det (skille) skal man altså gjøre. I stedet gjør Høyesterett sitt ytterste for å blande sammen utnevning, autorisasjon og utøvelse i samme sekk, og oppnår med dette å forvanske og tåkelegge enkle og atskilte begreper, og får dermed – i og med at det er selve Høyesterett som uttaler seg om spørsmålet – allmennheten til å tro at dette er god juss.

Som beskrevet under pkt 3.3 ovenfor går det et klart skille mellom utnevningssprosessen og autorisasjonsprosessen.^[15] Jf også det som er sagt ovenfor i kapittel 4.5 om autorisasjonsprosessen som ligger til grunn for *taushetsplikten*. Dersom vedkommende tjenestemann – som altså for lengst er utnevnt – ikke avgir taushetserklæring, vil vedkommende etter gjeldende norsk lov ikke være autorisert for arbeid som krever avgitt taushetserklæring. Det samme resultatet får vi ved manglende dommerforsikring. Hvorvidt tjenstemannens arbeid (jeg anser dette for nær usannsynlig, men for øvelsens skyld forutsetter jeg at han har sluppet forbi ”skranken” og har utført arbeid som krever taushetserklæring), som følge av manglende avgitt taushetserklæring, skal anses å være gyldig eller ikke, har ingen relevans i vår diskusjon, dette da tvml § 29-21, annet

ledd, litra b, er uomtvistelig dersom det først er avklart at retten ikke var lovlig satt.

La meg her forsøke å klargjøre det store skillet vi står overfor når vi snakker om vilkårene for utnevning og vilkårene for utøvelse: En fungerende dommer kan meget vel være korrekt utnevnt (vilkår for utnevning er følgelig oppfylt), men det er ikke noe automatikk i – og det er heller ikke dermed sagt – at han kan utøve dommeryrket av den grunn, verken i en gitt sak eller generelt sett. For å si det enkelt; dersom dommeren er gift med en av partene i en arvetvist, hvor denne parten har gått til sak mot ekteparets gjenstridige datter, fremstår det som åpenbart at dommeren ikke er autorisert til å behandle saken. Vedkommende er hva vi kaller; inhabil, og det er som dere forstår et vilkår for utøvelse i den enkelte sak at dommeren *ikke* er inhabil. Dersom dommeren rent faktisk er blitt betalt av en fremmed makt til å søke og deretter motta et dommerembete (altså at dommeren er blitt plassert i domstolen av eller ved hjelp av en fremmed makt), vil vedkommende dommers intensjoner og forsikring åpenbart være svikaktig. Dommeren er følgelig ikke lovlig autorisert og vilkårene for utøvelse er ikke til stede, dette til tross for upåklagelige juridiske evner og kunnskaper, og kanskje det viktigste av alt; de beste skussmål fra gode juridiske venner. Et kanskje enda enklere forståelig eksempel: Dersom dommeren har fått hjerneslag, og er ute av stand til å gjøre seg forstått, men for øvrig har sitt intellekt i behold, vil vedkommende – i perioden frem til hans helsetilstand er endelig vurdert – ikke være autorisert til å gå i retten og utøve sitt yrke. Her står vi overfor en dommer som er korrekt utnevnt men som ikke oppfyller vilkårene for utøvelse.

En liten anekdote som jeg i sin tid fikk fra høyesterettsadvokat Røll, Bergen, som hadde tjenestegjort som fullmektig under sorenskriveren i Sunnhordland: Ved en skiftesamling i Uskedalen (Kvinnherad) før krigen satte sorenskriveren rett, noterte ned hvem som møtte, tittet utover forsamlingen og spurte så med myndig stemme: - *Ja vel, men hvor er avdøde, da?*

Vi kan vel med rimelig sikkerhet si at sorenskriveren ikke oppfylte vilkårene for å utøve yrket, og at han følgelig ikke var autorisert, selv om han var lovlig utnevnt.

For å forsikre meg om at dere har forstått skillet avslutter jeg med et eksempel fra dagliglivet: Når vi står overfor en person som nettopp har tatt lappen/sertifikatet, så kan man si at vedkommende er *utnevnt* til bilfører, men for å kunne kjøre bilen vil vedkommende kontinuerlig være gjenstand for en autorisasjonsprosess hvis resultat er bestemmende for hans rett til å føre bilen; dersom sjåføren er trett, går på medisiner som påvirker kjøreferdighetene, er i sjokk etter en eller annen hendelse, er påvirket av alkohol, har krasjet og påført andre skader, osv., så har vedkommende generelt sett ikke lov å kjøre bil. Han/hun er med andre ord ikke autorisert til å utøve sin rett som bilfører.

4.7.2.2 Tolking av loven

I avsnitt 68 slår Høyesterett fast, etter å ha vurdert vilkårene for *utnevning* i §§ 52 til 55, at avgitt forsikring etter domstolloven § 60 ikke er angitt som vilkår for å bli utnevnt som dommer, og voilà så har man altså løst problemet.

Den relevante del av domstolloven § 60 lyder:

”Alle dommere unntatt meddommere og skjønnsmedlemmer skal gi skriftlig forsikring om at de samvittighetsfullt vil oppfylle sine plikter.”

Det går klart frem av § 60 at avgivelse av dommerforsikring *ikke* er et vilkår for å bli *utnevnt*, jf setningen: *”Alle dommere..skal...”* Bestemmelsen forutsetter altså at vedkommende som skal avgi forsikring allerede *er* utnevnt som dommer, hvilket igjen gir oss en bekreftelse på at Høyesteretts redegjørelse er en bevisst villedelse.

Slik § 60 lyder, sett i lys av det som er sagt omkring dommerforsikringens betydning ovenfor, fremstår bestemmelsen utvilsomt som en skranke, hvilket i sin tur betyr at en dommer ikke kan ta sete før vedkommende har avgitt forsikring. Dette har Høyesterett helt sett bort fra i sin vurdering. Jeg viser for øvrig til det som er sagt ovenfor i kapittel 4.4 og 4.5 mht begrunnelsen for behovet for en slik skranke.

Igjen; vi snakker ikke her om vilkår for *utnevning* av dommere, men vilkår for *utøvelse* av dommergjerningen. Det er da heller ikke – i hvert fall ikke så langt jeg kjenner til – påstått fra Flexipeds side at dommerforsikringen skulle være et vilkår for utnevning, og Høyesteretts avsporing blir følgelig enda tydeligere.

I avsnitt 68 søker Høyesterett å underbygge sitt uholdbare og uhjemlede syn ved å vise til at det ikke finnes noe sted i loven hvor man slår ned på dommere som ikke har avgitt dommerforsikring, og hvor førstvoterende – for å bekrefte dette, eller for å sementere sitt syn som de ynder å uttrykke seg i *de* kretser – meget sikkert viser til habilitetsregelen i domstolloven § 106 som regulerer enkelte tilfeller hvor *”ingen kan være dommer”*, altså saker hvor en dommer ikke er autorisert (ikke oppfyller vilkårene) for å utøve dommerhandlinger i en gitt sak.

Høyesterett mener altså at siden det finnes skranker i lovgivningen mot tilfeller som nevnt i dl § 106, burde det også – dersom det skulle være hold i påstanden fra Flexiped – ha eksistert eksplisitte skranker mot dommere uten dommerforsikring. Rent bortsett fra at [domstoloven § 108](#) vil passe utmerket på alle tilfeller hvor dommere utøver dommerhandlinger uten forsikring, har den tilsynelatende mangel på lovbestemte sanksjoner mot dommere uten forsikring sin naturlige årsak i at domstoloven § 60 var ment å hindre (fullstendig) at det skulle finnes en eneste dommer som kunne ta sete uten forsikring. Bestemmelsen er klar og absolutt tilstrekkelig for sitt formål, og det er åpenbart ikke behov for en lovbestemmelse som ytterligere skulle hindre slike dommere fra å ta sete, rent bortsett fra en konkret straffebestemmelse som gjorde det straffbart for den som hadde ansatt dommeren å la denne utøve embetet uten forsikring, jf den Amerikanske modellen nevnt ovenfor.

Selve avgivelsesprosessen – som vi her ikke behøver å gå inn på – må derimot kunne beskrives som på nivå med enhver middelmådig oljerepublikk, jf det som er gjennomgått ovenfor (kapittel 4.3 og spesielt 4.4.) mht forskjellen mellom Norge og USA.

I et forsøk på å pulverisere og samtidig sette nådestøtet i domstoloven § 60 og dens funksjon som lovbestemt skranke for utøvelse av dommergjerningen, ”peker” Høyesterett i avsnitt 69 på det faktum at dommernes embetsførsel allerede er beskrevet i den for så vidt nye domstoloven § 55, tredje ledd, som lyder:

” En dommer er uavhengig i sin dømmende virksomhet. En dommer skal utføre sin dommergjerning upartisk og på en måte som inngir alminnelig tillit og respekt.”

For det første er dette langt ifra den eneste bestemmelsen i Norges lover som omhandler enkelte embetsmens plikter, jf. eksempelvis ansvarlighetsloven [§ 17, første ledd, litra c](#), og i dette bildet fremstår dl § 55, tredje ledd, knapt nok som noe annet enn en ullen sovepute. For det andre har ikke lovgiver noe sted i forarbeidene (og heller ikke i loven) gitt det minste signal om at § 55, tredje ledd, skulle overta eller trå inn i stedet for § 60. Disse paragrafene lever meget godt ved siden av hverandre; § 60 som en skranke, og § 55 som en slags ubestemmelig ordensregel for dem som har passert skranken. Jf for øvrig det som er sagt i kapittel 4.5 ovenfor.

Og helt til slutt under dette punkt: Den embetsplikt som det kan se ut for at Høyesterett mener man kan lese ut av § 55, tredje ledd, hvordan lyder den egentlig, dersom man skal sette ord på den slik at dommeren – og ikke minst folket – vet hva dommeren har å forholde seg til? Det første punktet i bestemmelsen er klart *ikke* en embetsplikt. Setningen forteller bare all verden at en dommer er uavhengig. Javel, men hva med bestemmelsens andre punkt? Jo, den sier at en dommer SKAL utføre sin dommergjerning 1) upartisk og det 2) på en måte som inngir alminnelig tillit og respekt. Hva slags plikter kan man lese av dette, da? Når kan man si at dommeren er upartisk? Stiller dl § 55, tredje ledd, opp en grense mellom det partiske og upartiske? Og hvilken utførelsesmåte er det som best inngir tillit og respekt? Kan man ut av denne embetspliktbestemmelsen lese seg til når en dommer har trådt over grensen og ikke lenger inngir alminnelig tillit og respekt? Altså; kan man i lys av dl § 55, tredje ledd, bestemme når dommerens embetsførsel står i konflikt med denne bestemmelsen? Nei, som en fort ser er bestemmelsens innhold og bruksområde vanskelig å få tak i, og jeg tipper at den vil bli stående ubrukt for all fremtid, hvor den kun vil bli tatt frem i skrytetaler under fuktige banketter for juristenes internasjonale venner.

4.7.2.3 Forarbeidene

Høyesterett søker å få gehør for sin oppfatning av § 55, tredje ledd, ved å vise til bestemmelsens forarbeider (avsnitt 70), som etter Høyesteretts tolking slår fast; 1) at § 55, tredje ledd, lovfester dommerens embetsplikter; 2) at § 60 ikke stifter noen selvstendige plikter for dommeren; 3) at § 60 følgelig ikke er annet enn en overflødig ordensregel; og 4) at en dommer som ikke har avgitt forsikring fortsatt må bedømmes som domsmyndig.

La oss ta et kort blick på forarbeidene til dl § 55, tredje ledd – de dokumenter som skal hjelpe oss å forstå loven og hensynene bak den. Av innledningen i [Ot.prp. nr. 44 \(2000-2001\)](#), som er de forarbeidene Høyesterett har vist til, fremgår det at denne odelstingsproposisjonen er en oppfølging av Domstolkommisjonens arbeid (NOU-1999-19), hvis hovedformål var ”...å foreslå en reform av den sentrale administrasjon av domstolene”, hvilket endte opp med etableringen av Domstoladministrasjonen og en rekke lovendringer i den forbindelse.

Mantraet i NOU-1999-19 var ”domstolenes uavhengighet”. Domstolene og administrasjonen av disse skulle nå frigjøres fra justisdepartementets klamme hender, og det er i dette bildet – overføringen av *administrasjonen* av landets domstoler fra Justisdepartementet til en ”uavhengig” enhet – vi skal lese lovendringen. Lovgiver hadde altså ikke i tankene å reformere noen av prosesslovene – utover det som var nødvendig for å få overført administrasjonen av domstolene – som jo dl §§ 55 og 60 hører inn under. Å redusere domstolenes uavhengighet på den måten som Høyesterett nå har gjort, står derved i sterk kontrast til og konflikt med mantraet nevnt ovenfor.

Av det jeg kan se, synes det som om lovgiver (Stortinget), med § 55, tredje ledd, har sett en mulighet til å endelig oppfylle en viktig del av [Norges internasjonale forpliktelser](#) (se også [denne](#) og [denne](#) linken for videre studier i så henseende), nemlig å lovfeste prinsippet om domstolenes uavhengighet. Det ble i denne forbindelse tatt opp spørsmål om å grunnlovsfeste dette prinsippet, hvor Justisdepartementet i den anledning utarbeidet følgende forslag til ny § 89 i Grunnloven:

”Alle Dommere bør være uafhængige i deres dømmende Gjerning”

Noe ny grunnlovsbestemmelse ble det ikke. I stedet synes det som om lovgiver valgte å føre den planlagte grunnlovsbestemmelsen inn i alminnelig lov, og slik ble dl § 55, tredje ledd, til.

Det kan således synes som om årsaken til at domstoloven § 55 fikk tilført et nytt tredje ledd, mer var et forsøk på å oppfylle internasjonale forpliktelser og gjennom dette ”presset” skape øket tillit blant folket, enn å lovfeste embetsdommerens plikter og derigjennom overflødiggjøre dl § 60. Flere av høringsinstansene ga for øvrig klart uttrykk for at de var godt kjent med prinsippet om domstolenes uavhengighet, så godt kjent at det ikke var nødvendig med noen grunnlovsfesting av gjeldende rett *for deres del*.

Hva gjelder bestemmelsens annet pkt. går Høyesterett mye lenger enn hva lovgiver har gjort. Lovgivers mening med bestemmelsen, sitert i avsnitt 70, er at den skal sende:

”...signal om hvordan en dommer som er utnevnt, bør utøve sin dommergjerning. Nøytralitet, innsikt og verdighet bør blant annet være stikkord...”

Etter å ha misforstått domstoloven § 60, feiltolket forarbeidene til domstoloven § 55, tredje ledd, og deretter sammenholdt disse to paragrafene – dog uten å fortelle hvorfor eller hvordan denne sammenholdingen har kommet i stand og hvordan den ble utført – konkluderte altså Høyesterett med at § 55, tredje ledd, går foran og for øvrig utfyller § 60, slik at § 60 derav må anses å være en overflødig ordensregel.

Som nevnt ovenfor i kapittel 4.5 vil – dersom vi følger Høyesteretts forståelse av loven – enhver ed, forsikring eller hvilkensomhelst annen lovbestemt erklæring være overflødig, uten selvstendig betydning, og det følger da av dette at eksempelvis [sikkerhetsloven § 12](#), [domstoloven § 12, tredje ledd](#), [§ 21, tredje ledd](#), [§ 91, første ledd, litra e](#), samt sikkerhetsforskriftens [kapittel 7](#) bør fjernes som overflødige. For øvrig er det jo interessant å se at de samme bestemmelsene er i strid med prinsippet om domstolenes uavhengighet, se nærmere om dette i min artikkel om [utplukkingen](#) av dommere i Breivik-saken, og skal bare av den grunn fjernes.

Høyesteretts påstand om at domstoloven § 55, tredje ledd, så å si opphever § 60, savner altså rettslig grunnlag, også i forarbeidene. Som tidligere nevnt skal den avgitte dommerforsikringen påminne dommeren om hans forsikring – hvor det etter alminnelig tolkning fremgår at han eksempelvis skal avholde seg fra å handle mot bedre viten (jf strl § 110) – og samtidig påminne dommeren om ansvaret/konsekvensene ved å krenke forsikringen. En krenkelse av straffelovens § 110 vil være en embetskrenkelse som for så vidt dekker over hele dommerforsikringens innhold, men den opphever selvsagt ikke dl § 60 av den grunn, eller endog Grunnloven § 21. Det samme kan sies om strl § 121. Bestemmelsen gjør det straffbart å krenke taushetsplikten, men den opphever ikke de relevante bestemmelsene om taushetsplikt i sikkerhetsloven for det. Også strl [§ 98](#), [§ 120](#), [§ 276a](#) samt en lang rekke andre straffebud er å anse som embetskrenkelser, men som sagt; eksistensen av disse bestemmelsene opphever selvsagt ikke andre bestemmelser.

For at det ikke skal være tvil må jeg beklageligvis gjenta meg. Det er domstoloven § 60 – og ikke § 52 – som skal være det rettslige utgangspunktet i vurderingen av hvorvidt § 60 er en skranke for enhver dommer som måtte ønske å utøve et dommerembete, og det er først ved en endelig avklaring av *denne* bestemmelsens innhold og virkning at man kan få avklart hvorvidt en manglende dommerforsikring hos en dommer som har medvirket i behandling av en sak har den virkning at *retten* vedkommende satt i, ikke var lovlig sammensatt i den mening tvisteloven § 29-21, annet ledd, litra b, legger opp til. Det hele blir altså snudd på hodet i forhold til Høyesteretts utgangspunkt: En dommer uten dommerforsikring faller åpenbart utenfor dommerbeskrivelsen i dl § 52.

Høyesterett legger altså til grunn at i og med at dl § 60 ikke stifter noen selvstendig plikt for dommeren, så gjør det ikke noe om dommeren lar være å avgi forsikring. Motsatt; dersom dl § 60 *hadde* stiftet selvstendige plikter, så ville dette fått den konsekvens at dommeren var forpliktet til å avgi forsikring.

Som jeg har vært inne på ovenfor, skaper dl § 60 i og for seg ikke noen nye embetsplikter for dommeren, og den skal selvsagt ikke leses slik at dommeren har en plikt til å signere. Avgivelsen er tvert imot frivillig, men når man først har avgitt forsikringen har man gitt en garanti overfor det offentlige så vel som overfor allmennheten om korrekt oppfyllelse, og er derav bundet til forsikringens innhold. Dette er da også meningen med forsikringen. Enhver krenkelse av forsikringen vil være en krenkelse av dl § 60, og vil ikke bare redusere vedkommende dommers tillit hos allmennheten, den vil samtidig bidra til å skjende selve domstolens tillit utad, og det med god grunn.

4.7.2.4 Rettspraksis

Den nest siste spiker i dommerforsikringens kiste settes når Høyesterett, i avsnitt 72 til 76, kort gjennomgår rettspraksis og kommer med følgende konklusjon i avsnitt 77:

Rt-2004-1376 målbærer tre argumenter *mot* den korrekte avgjørelsen i Rt-1916-559, nemlig:

1. Manglende dommerforsikring angår ikke spørsmål om lovlig besatt domstol.
1. Meddommerne måtte tidligere avgi forsikring hver gang, mot en gang i livet nå.
1. Ikke enhver feil knyttet til rettens sammensetning skal bedømmes som en absolutt saksbehandlingsfeil.

Mht nr. 1 kan jeg bare vise til det som er gjennomgått ovenfor og slå fast at konklusjonen er fullstendig gal og ikke har noe legitimitet i lov og rett. Pkt. nr. 2 er irrelevant i diskusjonen. Mht pkt. nr. 3 viser jeg til det som er sagt ovenfor i kapittel 4.2.

Som det fremgår av Høyesteretts begrunnelse for sitt syn, benytter dommer Matheson mest energi – og legger mest vekt – på rettspraksis, altså hvordan Høyesterett har løst dette eller lignende spørsmål tidligere. I lys av at det allerede eksisterer klar og utvetydig lov, jf dl § 60, er dette dårlig juss, og det tegner seg da et bilde av en ryggmargsløs dommer som ikke tør å holde seg til *Lov, Sandhed og Ret*.

Den juridiske metode, altså det ”verktøy” juristen benytter seg av for å komme frem til en juridisk løsning på et juridisk problem, fordrer at juristen leter etter løsningen i våre relevante rettskilder som er med synkende vekt er; loven, forarbeidene, rettspraksis, andre myndigheters praksis, annen praksis, juridisk litteratur og reelle hensyn, og deretter veie de relevante argumenter man får ut av disse kildene opp mot hverandre, dette etter egne bestemte vektprinsipper, hvor – som indikert like ovenfor – loven har størst vekt, og de andre rettskildene suksessivt har lavere vekt.

Den siste rettskilden, reelle hensyn, gir egentlig rettsanvenderen et spark bak og ber vedkommende løfte sitt hode opp av skrivepulten for å se hvorvidt det han/hun nå har kommet frem til faktisk gir et rimelig og rettferdig resultat, alt – også loven – tatt i betraktning. Jo klarere vår viktigste rettskilde (loven) er, dess mer vil en gjennomgang av de andre rettskildene bli av kontrollerende art; altså, man leter etter feilskjær og kontrollerer om man har forstått loven riktig.

Denne artikkelen var aldri ment å være en innføring i rettskildelæren, og jeg lar det ligge med å understreke at nyere rettspraksis omkring dommerforsikringsspørsmålet har gått i retning av å desavuere klar lovgivning og etter mitt skjønn like klar rettspraksis. Mot denne bakgrunn fremstår Høyesteretts løsning som så fornufstridig at det nærmest må kunne sammenlignes med å hevde at solen står opp i vest.

4.7.2.5 Historisk gjennomgang

Ser vi hen til Høyesteretts overflatiske historiske gjennomgang av dommerforsikringen, som går gjennom avsnittene 26 til 33 i kjennelsen, synes denne bl.a. å til formål å vilde leserne til å tro at dommerforsikringens ordlyd fastslått i kgl.res. 27. juni 1927, er blitt endret. Se avsnitt 32 og 33. Avsnitt 33 er en alvorlig tilsnikelse, og har selvsagt intet rettslig grunnlag. For å gjøre det helt klart; dommerforsikringens ordlyd har ikke blitt endret siden 1927. Det er følgelig kun én forsikring, avgitt i tråd med domstoloven § 60, som er gyldig. Alle andre forslag til

forsikringer – deriblant Høyesteretts gjengivelse i avsnitt 33 – er verdiløse, og jeg viser for korthets skyld til Floridas Attorney Generals legal opinion, nevnt ovenfor i kapittel 4.4.2, som tar tak i dette problemet, og som har allmenn verdi.

Årsaken til at Høyesterett på rettstridig, og faktisk også på straffbart vis (jf [ansvarlighetsloven § 17, første ledd, litra c](#)) har endret dommerforsikringens innhold, antas å ha sammenheng med at Høyesteretts egen Karl Arne Utgård, styreleder i Domstoladministrasjonen, selv har forfattet sin egen forsikring i strid med den nevnte kongelige resolusjon, og det av alle ting på sin egen dialekt.

4.7.2.6 Vurdering av rettspraksis i lys av lov og historikk

For å gi den siste spiker i kisten et siste solid og velrettet slag, går Høyesterett, i avsnitt 80, løs på en vurdering av dommerforsikringen i dag og i går. Gjennomgangen viser hvor listig Høyesterett er i sitt arbeid med å søke å så en spesiell og gal oppfatning i folket, eller endre folks oppfatning: I avsnitt 26 beskriver Høyesterett ordningen med dommerforsikring som en ”skikk”, og ikke som en lovregel, hvilket den jo åpenbart er, og med dette utgangspunktet har Høyesterett underminert forsikringens betydning som en lovfestet regel, og med litt hell og autoritet har Høyesterett fått de fleste av dere til å tro at ”ordningen” med dommerforsikring faktisk er en antikvert tradisjon uten noe rettslig grunnlag å snakke om, og som uten særlige viderverdigheter kan fjernes.

Vi står her overfor alvorlig villedelse på høyt plan, hvor Høyesterett med dette bevisst søker å narre leserne, og ikke minst partene i saken, til å tro at hensynet bak dommerforsikringen har endret seg gjennom de siste tusen årene i ”norsk rett”. Det eksisterer faktisk en god grunn for at ordningen med dommerforsikring, som Høyesterett ordlegger seg i avsnitt 37:

”...for alle praktiske formål (har) vært holdt helt uforandret siden vedtakelsen av domstoloven av 1915.”

Man kan enkelt si at hensynet bak dommerforsikringen, i likhet med hensynet bak regelen om at det er straffbart å drepe, av gode grunner ikke har endret seg særlig gjennom de siste ca 1000 år, dette til tross for at Høyesterett i avsnitt 80, uten grunnlag, slår fast at:

”Det kan ikke være særlig tvil om at den forsikring fagdommeren i dag avgir etter domstoloven § 60, ligger fjernt fra dette (altså fjernt fra; at edsavleggelsen skulle skape notoritet og publisitet og mane dem som gjør tjeneste, til skjerpet bevissthet om sitt ansvar som dommer).

Det er vel bare landets jurister og Høyesterett som ikke vil se at hensynet bak dommerforsikringen er det samme i dag som før, og at intet av kjernen i kravet om avgivelse av dommerforsikring har endret seg.

4.7.2.7 De lege ferenda-betraktning

I avsnitt 82 legger Høyesterett for dagen en [de lege ferenda](#)-betraktning, altså en betraktning om hvordan førstvoterende Matheson mener at loven bør være, hvor domstolen i hovedsak mener at feil ved en domstols avgjørelse bare kan komme i betraktning som opphevelsesgrunn dersom feilen har *potensial* i seg til å få betydning for den sak som er til behandling (les; ...dersom feilen kan oppheve en tidligere avgjørelse). Høyesterett slår straks fast at manglende dommerforsikring ikke har noe slikt potensial i seg, og dette begrunnes i korthet med at dagens norske dommere er de beste og at de alle som en – av ukjent årsak – har tilegnet seg alle plikter og prinsipper som gjelder for dommergjerningen, hvilket skulle bety at det ikke er behov for å avgi forsikring overfor folket.

Mathesons de lege ferenda-betraktning, som etterhvert har fått lovs kraft, er – som nevnt i kapittel 4.2 ovenfor – i strid med tvl § 29-21, annet ledd. Denne bestemmelsen åpner ikke opp for en diskusjon som den Matheson her tar opp. Dersom retten ikke er lovlig satt, står vi overfor en feil som, ubetinget (altså; betingelsesløst), SKAL gis virkning. Hvorvidt feilen har hatt et slikt potensial i seg som Matheson tenker på, er altså en åpenbar irrelevant tankegang.

At dommerforsikringen, (dommerens garanti til det offentlige og ikke minst til folket) og dens sentrale funksjon som en mekanisme og del av domstolens uavhengighet, ikke bærer noe potensial i seg, sier langt mer om Mathesons og resten av Høyesteretts syn på seg selv i forhold til massene, en om deres evner til å se domstolene (og deres funksjon) i samfunnet.

Høyesteretts syn får konsekvenser i mange sammenhenger. La meg gi dere et eksempel: Sett at en høyere tjenestemann i de himmelige tjenester har avgitt rapport om at det skulle være OK å selge high-tech verktøysystemer og software for produksjon av vitale deler til et eller annet våpensystem, til et land som Norge mener at er, eller i fremtiden vil kunne fremstå som en ”fiende” av landet. Før salget blir iverksatt

oppdages det at vedkommende som har avgitt denne for salget vitale rapporten aldri har avgitt taushetserklæring slik loven krever, jf [sikkerhetsloven § 12](#).

Skal vi følge Høyesteretts tankegang, og det er jo nettopp det Høyesterett ønsker at vi skal, vil det ikke bli på tale med noen revurdering og eventuell tilsidesetting av rapporten, dette da en manglende taushetserklæring fra tjenestemannen – en tjenestemann som er både erfaren og kvalifisert, og som gjennom utdanning og arbeid fullt ut er kjent med og har internalisert de plikter og prinsipper som gjelder for arbeid i de hemmelige tjenester (jf Høyesterett i avsnitt 82) – ikke har potensial i seg til å ha betydning for rapportens innhold og konklusjon. Denne sammenligningen i seg selv, viser i all tydelighet hvor gal Høyesteretts argumentasjon og konklusjon er i Flexiped-saken.

4.7.2.8 Høyesteretts Konklusjon

Etter denne gjennomgangen konkluderer Høyesterett, i avsnitt 83, at ingen rettssikkerhetsgaranti er trådt for nær når domstolen med dette har slått fast at det i norsk rett ikke finnes noen lov som stiller krav om at dommerforsikringen skal avgis før dommeren kan utøve sitt yrke, og at det følgelig ikke er noen opphevelsesgrunn om en avgjørelse har vært fattet av en dommer som ikke har avgitt dommerforsikring.

Med denne konklusjonen har Høyesterett desavuert en av de mest sentrale rettssikkerhetsgarantiene, skranken som er etablert av våre tidligere lovgivere og som var og fremdeles er ment å skulle sikre alle en uavhengig, upartisk, rimelig og rettferdig rettergang i en domstol vi alle kunne ha tillit til.

4.7.2.9 Forholdet til Den Europeiske Menneskerettighetskonvensjon

I og med den konklusjonen Høyesterett nå har slått seg ned på, var det enkelt for domstolen å fastslå at de avgjørelsene som Flexiped har vist til fra domstolen i Strasbourg, ikke har betydning for herværende sak, dette da det etter norsk rett nå plutselig ikke er et vilkår for å utøve dommeryrket at vedkommende har avgitt dommerforsikring. Denne tolkningen er dermed ikke i strid med EMK, og Norske domstoler er da opprettet ved lov.

Som det fremgår ovenfor, er Norsk rett ikke er i nærheten av det Høyesterett forsøker å villedle partene i Flexiped-saken og ikke minst folket til å tro på. Den norske tradisjonen om å tillate dommere å dømme uten dommerforsikring er følgelig ikke bare er i strid med EMK art. 6, den er også i strid med [London konvensjonen](#), selve grunnlaget for Europarådets eksistens, og dens artikkel 3.

4.8 Konklusjon

I lys av det jeg nå har gjennomgått fremstår det som åpenbart at dommerforsikringen er en skranke for utøvelse av dommeryrket. Manglende dommerforsikring medfører utvilsomt manglende autorisasjon. Dersom en person likevel passerer denne skranken, uten å avgi dommerforsikring, vil hans/hennes handlinger være ugyldige, og vi står da overfor en såkalt nullitet.

En embetsdommer uten dommerforsikring er, forutsatt at utnevnelsen har foregått i tråd med relevante bestemmelser i Grunnloven, fremdeles ansatt som dommer, dog har han/hun ingen rett/autorisasjon til å utøve embetet. I medhold av dl § 60 fremstår det som en klar betingelse for å kunne utøve dommeryrket at vedkommende avgir dommerforsikring. Dersom dette vilkåret, denne betingelsen, ikke oppfylles, skal vedkommende avskjediges ved dom, jf [tjenestemannsloven § 10, annet ledd, litra b](#), og [straffelovens ikrafttredelseslov § 10](#), dette da betingelsen for å opptre som dommer ikke er tilstede.

En domstol som består av en eller flere dommere som ikke har avgitt lovpålagt dommerforsikring, er følgelig ikke lovlig satt, med de konsekvenser dette får for saken og de involverte. Mer konkret; behandlingen og avgjørelsen av Flexipeds anke i Borgarting lagmannsrett er en nullitet. Når den først ble anket til Høyesterett hadde Høyesterett kun ett valg, ett alternativ, og det var – for ordens skyld – å oppheve avgjørelsen i medhold av tvl § 29-21, annet ledd, litra b.

Videre fremgår det av min gjennomgang at regjeringens idé om, og gjennomføringen av ”fornytt forsikring” ikke er hjemlet i noen lov, dette i tillegg til at utførelsen er direkte i strid med lov og de prinsipper som forsikringen hviler på, deriblant frivillighet.

5. Avsluttende kommentarer – anbefalinger

Ut fra det vi nå har sett, fremstår det som rimelig klart at Høyesterettsdommerne Wilhelm Matheson, Henrik Bull, Kristin Normann, Clement Endresen og Toril M. Øie ikke tror på det de selv skriver, hvor de i stor grad kun har innarbeidet regjeringens prosesskriv i kjennelsen, hvilket i

seg selv er en bekreftelse på at Høyesteretts *uavhengighet* har vært kompromittert og av en eller flere årsaker ikke har stått imot ytre påvirkninger.

Det faktum at disse dommerne ukritisk legger til grunn regjeringen Stoltenbergs syn, viderebrakt av Regjeringsadvokaten (og det av alle ting på vegne av *allmenne interesser*, altså på dine og mine vegne), bekrefter antagelsen ovenfor. Høyesterett har her latt seg bruke som et instrument for regjeringen for å hindre totalt sammenbrudd i landets domstoler samt for å sørge for at regjeringen (i siste instans) skal unngå ansvar.

Til alle dem det gjelder har jeg følgende anbefaling:

Ikke aksepter Høyesteretts avgjørelse. De avgjørelser hvor en eller flere dommere har medvirket uten forsikring, er å anse som nulliteter. Den rettslige konsekvens er at saken *ikke* er foreldet, men at den tvert imot skal fortsette slik den sto på det tidspunkt den omdiskuterte dommer første gang befattet seg med saken. Saken er hva man kaller for litispending. Det går dermed ikke an å reise ny sak, ei heller er det mulig å kreve gjenåpning; for det første fordi saken ikke er avsluttet og for det andre fordi det ikke finnes rettsmidler mot nulliteter (nulliteter har ingen rettskraft).

Det dere da må gjøre er å sende et prosesskriv til den gitte domstol og kreve at saken skal fortsette.

Dersom det er tvil omkring domstolens legitimitet som domstol, dette som følge av opplysninger om at domstolens dommere ikke har avgitt forsikring og/eller at dommeren er utnevnt og beskikket før vedkommende har avgitt embetsed, eller at dommeren har blitt presset til å avgi "fornytt forsikring", er domstolen – alt avhengig av antall dommere og om dette også gjelder domstolens leder – ikke domsfør (forholdet kan være midlertidig eller permanent, alt etter hva som er problemet). I slike tilfeller må dere henvende dere til Stortinget og be denne institusjonen om å løse problemet med manglende domsføre dommere/domstoler. Årsaken til at dere ikke kan henvende dere til Statsministerens kontor (SMK) er at denne institusjonen/personen for det første ikke bare har vist seg uvillig til, men også helt ute av stand til å løse spørsmålet/problemet for dere. Dernest er det klart at SMK er inhabil til å handle i denne saken, jf SMKs skandaløse prosesskriv gjennom regjeringsadvokaten i herværende sak.

Herman J Berge

Nuku'alofa

Tonga

Artikkelen kan brukes fritt, under det vilkår at det vises til www.rettsnorge.no eller www.rettsnorge.com

---

[1] En påstand om at Jens Stoltenberg og hans regjering *står bak*, vil av langt de fleste – beklageligvis – bli oppfattet som en typisk konspirasjonsteori, uten noen som helst rot i sannheten. Ja, en ren og typisk, vil flere hevde, oppdiktning fra min side. Faktum er derimot at regjeringsadvokaten har latt seg involvere i saken, på Regjeringens vegne. Så alvorlig så Regjeringen på et eventuelt korrekt utfall i saken at regjeringsadvokaten ble engasjert, og **25. mai 2012** sendte regjeringsadvokaten inn sitt prosesskriv til Høyesterett, hvor Regjeringen forsvarte fullt ut de uholdbare og rettsstridige forhold som i den senere tid er blitt avdekket i det norske rettsvesenet. Merk følgende: I medhold av regjeringsadvokatens egen instruks kan dette kontoret ikke handle på eget initiativ, kun etter anmodning fra regjeringen eller et departement, jf Instruks for Regjeringsadvokaten § **2, første ledd**. Regjeringsadvokaten har følgelig ikke bare handlet på Regjeringens vegne i saken, men også på Regjeringens anmodning, og man kan da trygt slå fast at Stoltenberg *står bak* regjeringsadvokatens engasjement. Det finnes selvsagt ett alternativ til, nemlig at regjeringsadvokaten har gått ut over sitt eget mandat og derved har overtatt kontrollen av regjeringen, hvilket jeg foreløpig anser som mindre sannsynlig.

[2] <http://www.domstol.no/om-domstolene/domstolene-uavhengighet/>

[3] Den første delen av denne deklarasjonen har blitt adoptert av mange stater rundt om i verden, bl.a. Skottland, Malaysia, Lesotho, Canada

etc.

[4] http://www.scotland-judiciary.org.uk/Upload/Documents/JudicialIndependence_2.pdf side 2

[5] Det å avgi dommerforsikring er hva som utgjør en uavhengig dommer, og i sin tur, en uavhengig domstol, hvilket vil fremgå av den videre gjennomgang av Flexiped-saken. Videre gir dommerforsikringen brukeren av domstolen en garanti for dommerens habilitet/upartiskhet, noe som gjenspeiles gjennom den (norske) dommerens forsikring hvor han høytidelig lover at han «...hverken av hat eller vennskap, hverken for gunst eller gave eller av annen årsak vike fra rett og rettferdighet.» En nektelse av å avgi dommerforsikring betyr ikke bare at vedkommende ikke er formelt autorisert (kvalifisert) som dommer (i tillegg til tapet/forspillelsen av hans/hennes mandat som dommer), men også at vedkommende, etter å ha foretatt en grundig vurdering av anmodningen, har funnet at han ikke vil binde seg opp til en slik ed idet han/hun – senere – kan ende opp i en situasjon hvor han/hun kunne finne det passende eller nødvendig å favorisere en part, motta en gave fra en part, eller av noen annen grunn vike fra rett og rettferdighet. Ved å nekte å avgi dommerforsikringen, har personen diskvalifisert seg fra noensinne å kunne bli oppnevnt og ta sete som dommer.

[6] http://www.scotland-judiciary.org.uk/Upload/Documents/JudicialIndependence_2.pdf side 3

[7] General Assembly resolutions 40/32 of 29 November 1985 and 40/146 of 13 December 1985

[8] Se nedenfor under kapittel 4.7.2.3

[9] [FNs internasjonale konvensjon om sivile og politiske rettigheter.](#)

[10] The Independence of the Judiciary and Its Role in the Protection of Human Rights under UN Administration Using the Case of Kosovo, by Gjylbehare Murati, Ph.D Candidate at the University of Gent (Belgium), Senior Investigating Lawyer, Ombudsperson Institution in Kosovo. See also THE RULE OF LAW AND THE INDEPENDENCE OF THE JUDICIARY, by Daniel C. Préfontaine, Q.C. & Joanne Lee, Paper prepared for WORLD CONFERENCE ON THE UNIVERSAL DECLARATION OF HUMAN RIGHTS MONTREAL, DECEMBER 7, 8, & 9, 1998.

[11] http://www.rettsnorge.no/artikler/2008/Mars/160308_Nygaard-mafiaen.htm

[12] Til forskjell fra Norge, har man i det engelske språket en egen beskrivelse på en person som har avlagt ed/forsikring eller som utøver en plikt under ed/forsikring; *Jurat*.

[13] Enkelte av de statlige konstitusjonene har av en eller annen grunn tatt dette kravet med i sin konstitusjonelle ed; altså at man sverger troskap til de to konstitusjonene og de to regjeringene. Det finnes intet krav i den føderale konstitusjon for en slik ed. En slik ed, som vi bl.a. finner i Floridas konstitusjon, må vel da antas å være i strid med den føderale konstitusjonen.

[14] Det følger av 4 USC § 102 hvordan eden skal administreres og arkiveres – og av hvem – for å være gyldig.

[15] Som indikert ovenfor må man også skille mellom generell og spesiell autorisasjon.

div

5.5 (20 stemmer)

0

Hvis du likte denne artikkelen, vennligst spre den videre til så mange mennesker som mulig, [legg igjen en kommentar](#) eller [abonner på RSS-feeden](#).

Tweet

Share

[» RSS-feed](#) [» RSS-kommentarfeed](#)

Om forfatter

Herman Berge

Forfatteren er jurist. Artikkelen er Copyright © Herman Berge / RettsNorge.no 2009 <http://www.rettsnorge.no/>

[Kontakt forfatter](#) | Flere artikler av [Herman Berge](#) (7) | [Forfatters nettsted](#)

Relaterte artikler

- » [Norske regjeringsmedlemmer anmeldt for krigsforbrytelser](#) (41 kommentarer)
- » [Hvorfor mislikes 'jøder' og jesuitter?](#) (78 kommentarer)
- » [Massevaksinering bør ut av skolene](#) (13 kommentarer)
- » [Ondskapen i forkledning – den farligste av alle](#) (33 kommentarer)
- » [Myndighetene genmanipulerer den menneskelige organisme](#) (55 kommentarer)

Kommentarer

3 kommentarer

1. [ye](#) sier:
[07.08.2012, kl. 08:12](#)

Et solid stykke opplysende arbeid Herman Berge!

Om alle ville være like uredd som artikkelforfatter, i HANDLING, til å gå imot urett, korrupsjon og løgn på nasjonalt nivå, da ville ikke dette landet lenger ha et statsapparat og en korrupt ledelse som styrer landet i en retning som er en helt annen enn det folket har gitt dem mandat til.

Det ble profetert for lenge siden at folk som lagde sine egne lover ville bruke dem til å ha makt over folket og bruke lovene til deres egen vinning eller skjule sine handlinger, jmf: «ordningen er en panikkløsning som staten har funnet opp for å unngå ansvar». Derfor ble all lovgivning lagd av mennesker forbudt – til vårt eget for godtbeholdende (Femte Mosebok 4:2).

Det ble gitt ett sett med Lover, The Perfect Law of Liberty, som gjelder for Norge idag, som vil fungere fordi loven er lik for alle.

<http://www.nyhetspeilet.no/2012/04/de-tolv-bud/>

Utifra alt som har kommet frem gjennom grundige artikler på Rettsnorge.no og Nyhetsspeilet om hvor pill råttent dette landet fungerer, er det på tide å vende tilbake til Loven som var ment å være i bruk for å få rettferdighet:

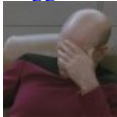
5. november 2012
<http://int.2012jubilee.info/>

Folk må ikke la denne saken om dommerforsikringer passere. Det er utvilsomt stort press fra folk samlet som må til.

The only thing necessary for evil to triumph is for good men to do nothing. (Edmund Burke).

+28 (28 stemmer)

[Logg inn for å svare](#)

2. [Fnord](#) sier:
[07.08.2012, kl. 12:52](#)

Ja, nå skal jeg innrømme at jeg kommenterer uten ennå å ha lest den omfattende redegjørelse annet enn «på skrått», men jeg vil likevel fort få frem et poeng som evt kan innarbeides av forfatter.

Forholdet kommer frem i fotnote 5: Det er her fastholdt at formell autorisasjon ikke foreligger ved manglende dommerforsikring. Og dette er jo greit nok å hevde (til tross for Høyesteretts nokså entydige motsatte standpunkt). Mer problematisk er at det OGSÅ utledes at den dommer som nekter å avgi forsikringen har diskvalifisert seg for enhver fremtidig utnevning. Det anføres, såvidt jeg ser, ikke noe rettslig grunnlag for dette standpunkt. En antakelse om en persons uegnethet på et slikt grunnlag kan ikke avgjøres kategorisk og kan uansett ikke hindre valgfriheten til de utnevning myndigheter. Det foreligger også en storkammeravgjørelse i EMD, Paksas vs. Litauen (hvor den norske professor Eivind Smith forøvrig var med å representere den Litauiske regjering), hvor det uttrykkelig blir slått fast at en stat ikke kan hindre noen å avlegge ed på å opprettholde konstitusjonen til tross for at vedkommende tidligere grovt hadde forbrudt seg

mot konstitusjonen som president(!!!).

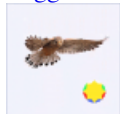
Det mangler således ikke bare lovhjemmel for å ekskludere «forsikringsnektene» men også en menneskerettslig skranke for dette. Dette kan synes som et perifert poeng, men hører likevel med i en ellers så grundig artikkel.

Jeg synes ellers, hvis jeg frigjør meg fra de rene juridiske betraktninger, at en ikke skal tillegge motiver til de som nekter å avgi forsikring. Det kan være forskjellige grunner til nektelsen som ikke nødvendigvis sammenfaller med at vedkommende er en skurk. Som Høyesterett uansett sier så gir ikke forsikringens innhold uttrykk for noe annet enn hva som ellers gjelder, og da kan en vanskelig oppnå noen fordel ved å nekte. Synes også at en bør se at de virkelige skurker ikke ville hatt noe problem med å love hva som helst og at de som nekter således nesten som en naturlov må ha høyere moral enn de som undreskriver (hvis en først skal trekke sine egne slutninger). Grunnene kan være mange til en evt motstand; det er jo f.eks slik at hvis en mener, som mange her, at vår stat har en «makt bak makten» så ville det jo være den naturligste sak i verden å nekte å godta statens ritualer. Jeg tenker her ikke først og fremst på de nokså ordinære og sobre dommerforsikringene, men på «Tromsø-saken»/»Vitnemålssaken» hvor det som ble nektet nærmest må betraktes som et gammelt frimurerrituale.

Forøvrig har jeg stor respekt for det arbeide som Herman Berge har nedlagt.

+15 (15 stemmer)

[Logg inn for å svare](#)

3. Falcon sier:

[09.02.2013, kl. 05:50](#)

US-Observer – Fighting False Criminal Charges <http://www.usobserver.com/>

«SANDY HOOK – The Documentary (FULL VIDEO) 2013 Official ..» <http://www.nyhetspeilet.no/2013/02/siktes-det-riktig-vei/#comment-94945>

+2 (2 stemmer)

[Logg inn for å svare](#)

Legg til en kommentar

Du må være [registrert](#) og [innlogget](#) for å legge inn en kommentar. [Mistet passordet ditt?](#)

Angi søkeord og trykk

• Nyeste artikler

o

[Hva er den dypeste årsak til inflasjon?](#) Økonomenes konvensjonelle syn er at en økning i pengemengden resulterer ...

o

[Wendelle Stevens: Ufologiens gudfar](#) Den amerikanske luftforsvars-offiseren Wendelle C Stevens sin interesse for UFOer ...

o

[Federal Reserve 100 år. og USA bankerott](#) Det var i 1913 at verdens aller mektigste oligarker gjennom ...

o

[Komplementær valuta når økonomien svikter](#) Når økonomien er i dårlig forfatning, har innføringen av komplementær ...

- o [Utenomjordisk kontakt fra planeten UMMO](#) Sivilisasjonen på en planet dens beboere kaller UMMO ble for ...

- **Translator**

- **Siste kommentarer**

- o [Hva er den dypeste årsak til inflasjon? \(1\)](#)
  - [Rabalder](#): Disse tingene burde vert pensum på ungdomskolen eller videregående.
- o [Hva er de egentlige effektene av Gardasil-vaksinen? \(37\)](#)
  - [Falcon](#): Hva er de egentlige effektene av Gardasil-vaksinen? Lead Gardasil developer clears conscience, admits vaccine...
- o [Globalistenes fremste agent \(540\)](#)
  - [Illusions](#): globalnewsnet.wordpress.com/2012/11/21/gro-harlem-brundtland -og-arbeiderpartiet-har-ans...
- o [Stevia vs Aspartam 20. august 2009 \(79\)](#)
  - [Falcon](#): Aspartam video – Et bilde siger mere end 1000 ord http://www.alun.dk/sund-kost/a spartam.html Sitat:...
- o [Svineinfluensa-vaksineringen ett år etter \(462\)](#)
  - [Falcon](#): Et menneske som har fått autoritet gjennom en offentlig utdannelse som eksempelvis professor, kan være...
  - [Mole](#): Livet etter vaksinen Dokumentar og fakta, dokumentar, Svineinfluensa, vaksine, narkolepsi, kronisk...
- o [Malteserordenen – monstermakt i fordums drakt \(73\)](#)
  - [Hans Gaarder](#): «Security»-selskap et Blackwater / Xe har skiftet navn til «Academi»...
- o [Juda's Løve har forlatt landet Norge \(140\)](#)
  - [Nikte](#): Pussig. Et mordvåpen som symbol på det gode. Takk for innspillet, har ikke tatt den før. 😊
- o [Aftenposten sensurerte HAARP/chemtrails-kunngjøring \(99\)](#)
  - [Falcon](#): Man får kjøpt airlinere billig via finn.no idag, kan finansieres med bollesalg på hjørnet utafor...
  - [Jens](#): Når noen skriker ulv (chemtrail) etter å ha sett noe på himmelen må det i det minste være lov å påstå...

- **Hjelp Nyhetsspeilet.no**

Nå kan også du hjelpe til med å gjøre verden bedre! Alle donasjoner går uavkortet til opplysningsarbeid og drift av Nyhetsspeilet.no.

Overfør et valgfritt beløp til konto 9710 16 92187.

- **Hjelp oss via Paypal**

Bidra via Paypal eller VISA:

- **Paradigmer**

- o [Bevissthet](#) (186)
- o [Kosmos](#) (88)
- o [Samfunn](#) (695)
- o [Video](#) (116)

- **Arkiv**

Velg måned

SAMFUNN

[Federal Reserve 100 år, og USA bankerott](#)

BEVISSTHET

[Dolores Cannon; mild og blid kvinne med viktig innsikt for vår tid](#)

KOSMOS

[Utenomjordisk kontakt fra planeten UMMO](#)

VIDEO

[Statlig kriminalitet; et kjempeproblem i dagens samfunn](#)

ANBEFALT LESNING

Komme i gang

- [Hvem er vi?](#)
Hvem står bak nettstedet?
- [Vårt grunnsyn](#)
Hva er de tre paradigmer?
- [Ordforklaringer](#)
Korte forklaringer på begreper

Samfunn

- [9/11 en gigantisk bløff](#)
- [De skadelige lettproduktene](#)
- [Kynisk norsk maktelite avslørt](#)
- [Mat som våpen](#)
- [Norge er en diktaturstat](#)
- [Sov, mitt lille Norge](#)

Bevissthet

- [2012: Det store dimensjonsskiftet](#)
- [Bevissthetens utvikling](#)
- [Det høyere selv](#)

- [Døden og dødsprosessen](#)
- [Hjerneforsker ser lyset](#)
- [Verden vil ikke gå under](#)

Kosmos

- [Den Galaktiske Føderasjonen](#)
- [En kosmisk plan](#)
- [Klimaendringer i perspektiv](#)
- [Månen beviser utenomjordisk liv](#)
- [NASAs beste ETV-video](#)
- [Sivilisasjon oppdaget på Mars](#)

- [Forsiden](#)
- [Vårt grunnsyn](#)
- [Ordforklaringer](#)
- [Tips oss](#)
- [Rettigheter](#)
- [Om oss](#)

© 2009 Nyhetsspeilet.no » Se gjennom illusjonene og bli fri

[RSS-feed](#) [Til toppen](#)